

Továbbírtás! s. y. Kik... utána Hód. Est. IV. es

XXI. ÉVFOLYAM.

25 SZÁM.

M. kir.
Hadilevéltár
IV. csoport
Nagykönyvtár
Budapest, 12. Váci s. 37. I.

**BUDAPEST, 1931.
SZEPTEMBER 1.**

GAZDÖRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZAZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZAZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., BŐSZÖRMÉNYI-UT 21. SZ. TELEFON: 501-90.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik havonta háromszor	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csekk számla: 25.342

„Magyar” csendőrök Badalón...

Hálás magyar kézzel készített munkácsi szerkesztő alábbi sorait, amelyeket a *Prágai Magyar Hírlap* augusztus 26-iki számából közlünk szószerint:

Munkács, augusztus 25. A Masaryk Alice fővédnöksége és elnöksége alatt álló csehszlovák Vöröskereszt-Egyesület beregszászi fiókja augusztus 8-án nagy népmulatságot rendezett a Beregszász melletti és tiszaparti színmagyar Badaló új strandján.

Badaló 8 km-re Beregszásztól, a Tisza jobbpartján van, a másik oldal Magyarország, a Tisza közepe a határ. Amit az egyik parton csinálnak, azt szabadszemmel is nagyon jól lehet látni (sőt jó füliel hallani is) a másik partról.

A népmulatság színhelyéről, a badalói strandról azt kell még tudni, hogy azt az idén „fedezték fel” s nevezték s építették ki stranddá, főként a beregszászi állami tartományi kórház funkcionáriusai, a Vöröskereszt égisze alatt. Mivel pedig ma már az autó és autóbusz a nem gazdagok közlekedési eszköze is és mert a most múlt nyár a strand-divat jegyében állott, Beregszászból és másuttan a közelből nagyszámmal látogatták a badalói új strandot, melynek felkarolói azt mondták: ime, ezt a nagyszerű helyet is nekünk kellett felfedeznünk, ide is nekünk kellett a kultúrát elhozunk.

Az idei badalói strandéletnek betetőzéséül rendezték a Vöröskereszt cégére és égisze alatt az augusztus 8-i népmulatságot. Tekintettel a jótékony célra, no meg arra, hogy a pénznek nincs nemzetisége, meghívták a magyarságot is.

Javában állott a mulatság. Az ottvoltak azt hitték, hogy fokozása a mulatozásnak, több száma a programnak már nem is lehet, de a főrendezők és beavatottak rejtelmes mosolyukkal azt mutatták, hogy ami volt, — az semmi, ezután jön még csak a mulatság magva, legnagyobb érdekessége...

És jött is... Jött két alak, magyar csendőr ruhába öltöztetve (a magyar csendőr uniformis az államrendőrség múzeumából adódott kölcsön a mulatság céljaira). A két „magyar” csendőrtől nem ijedtek meg a bátor csehszlovák mulatozók, pedig a két csendőr igazoltatni kezdte a jelenlevőket, s akik magukat a strandkosztümben megfelelő igazolvánnyal (domovski list, občanska legitimace, agrár- vagy cseh szocialista pártigazolvány stb.) igazolni nem tudták, azokat a két „magyar” csendőr megbilincselte.

Páratlanul mulattak a mulatozók a két — persze részeg — „magyar” csendőrön, szinte halálra kacagták magukat, oly sikere volt a „szellemes” műsorszámnak. Hogy kik voltak azok, kiknek ez oly nagy mulatságot szerzett, azt felesleges megmondani. Azt meg lehet említeni, hogy az undorral távozott, vagy magábafojtott indulattal ott maradt magyarokon kívül voltak egyes intelligensebb csehek is, kiknek tetszésével nem találkozott az, amit láttak s ami a többieknek annyira tetszett. Egy öreg badalói magyar paraszt, mert az „isteni színjáték”

meglátását persze, hogy lehetővé tették a színmagyar Badaló egyszerű földműves népe részére is, a két „magyar” csendőr láttára ugyan mondott valami olyat:

— Én még nem láttam részeg magyar csendőrt, pedig láttam kakastollast eleget...

A beregszászi csehszlovák Vöröskereszt népmulatságának tehát fénypontja, főattrakciója a magyar csendőr kigúnyolása s kifigurázása volt. Annak az egyesületnek égisze alatt történt ez az ocsmány gúny, ez az alpári „hecc”, mely egyesület a humanitás, emberszeretet, szociális érzés szolgálatában állónak mondja magát, mely egyesület évenként nagy hűhóval, síppal-dobbal Treuga-Deit szokott hirdetni, hogy legalább egy-egy szent ünnep egyetlen napjára békét teremtsenek a különböző nemzeti érzésű emberek között, hogy a béke vágyát s akarását bevigyék az emberek gondolkozásába, mely egyesület a csehszlovákiai magyarságot is toborozza táborába és megmozdulásaiban magyarokat is szerepeltet előszeretettel. Vajjon úgy gondolták a beregszászi főrendezők, hogy a csehszlovák badalói két „magyar” csendőr szerepeltetése is az egyesület szociális, humánus céljait, békeprogramját szolgálta és reprezentálta? Hogy ezzel népszerűbbé teszik magukat a csehszlovákiai magyarság előtt és az ezután is szerepelni s résztvenni fog akcióikban?

A csehszlovák badalói két részeg „magyar” csendőr vérlázító kigúnyolása és megsértése volt a csehszlovákiai magyarságnak és azoknak, akik a Tisza másik partjáról látták, mert láthatták.

Ha a beregszászi Vöröskereszt főrendezősége tagjainak az akart a céljuk lenni, hogy elkeserítsék a magyar érzést, hogy megsértsék minden közjük elment magyar önértékét, akkor tökéletes munkát végeztek. Elérték céljukat, mert élhet bárhol is a magyarság, minden magyarban él a magyar csendőr tisztelete s respektusa, melyre az joggal érdemes.

A magyar csendőr nem politizált, hanem mindig a rend tántoríthatatlan, páratlanul fegyelmezett szerve és öre volt. A magyar kakastollas a rend szimbóluma volt. Egy magyar csendőr nagyobb rendet és közbiztonságot jelentett, mint sok helyen egy század katona vagy száz rendőr. A magyar csendőr nem bántott, nem molesztált senkit, csak azt, aki a rend s törvény ellen vétett. Aki a magyar csendőrt állítja pellengérré, teszi gúny és röhögés céltáblájává, abban nincs rend- és törvénytisztelet.

A magyar csendőr a magyar nép, a magyar falu legjavából került ki. És úgy teljesítette közbiztonsági kötelességét, olyan volt, hogy a külföld is elismerte, értékelte, sőt utánozta is azt. Mi előttünk: kisebbségi magyarok előtt, a magyar csendőr a múlté, a múlt egy emléke, melynek belső, csendes, mást nem bántó tiszteletét nem tilthatja, nem üldözheti se ember, se törvény. És az, hogy mi tiszteljük a rend szervezetének és szimbolumának emlékét, javára válhat a csehszlovák államnak is, mert hiszen abban a rend és hatóság értékelését láthatják, mert ez a tisztelet azt bizonyítja, hogy a magyar a rend és törvény tisztelésének embere.

Badalón a rend és törvény szimbolumát tették durva gúny tárgyává, magyar uniformisban, — csak azért, mert

magyar uniformist visel. A mélyen tisztelt rendezők nem gondoltak arra, hogy ők, az „államalkotók” ezzel minden rendnek és törvénynek kárára voltak, mert a törvény és rend lehet különböző egyenruhájú, de lényege minden uniformisban egy s nem szabad semmiféle egyenruhában sem kigúnyolni a rend és törvény öreit s eszközeit.

A magyar csendőr nemcsak mintaképe, hanem sokszor áldozata is volt a kötelesség teljesítésének. Rettenthetetlen bátorsága és tántoríthatatlan fegyvelemérzete miatt nem egy magyar csendőr halálos áldozata lett békében a törvény ellen vétőknek, számtalan magyar csendőr esett el a harctéren, pusztult el hadiszolgálatban, sok magyar csendőrt elvitt a forradalmi idők szertelenségének vad indulata, de kötelességét megszegő, posztját elhagyó, a bűnt üldözni félő, áruló vagy magát gyáván megadó nem volt köztük egy sem. És ezeket, ezeket a jellemeket gúnyolták ki, ezek kifigurázásával szórakoztak, ezek megsértésével akarták felszaggatni, újból véreztetni a magyar sebeket Badalón.

A Beregszászi Vöröskereszt rendezőinél sokkal humanusabb és szociálisabb érzésű, a rend- és törvénytisztelt érdekében külön eljárású volt a munkácsi csehszlovák rendőrbiztosság, mikor a három évvel ezelőtti jubiláris rendőrségi kiállításon kiállította, uniformisában bemutatta a mult rend szervezetének szimbólumaként tisztességesen, minden gúny és figurázás nélkül a magyar csendőrt.

A csehszlovák badalói két „magyar” csendőr által a Vöröskereszt részéről a csehszlovákiai magyarság ellen elkövetett inzultust kénytelenek vagyunk a hasonlók közé elkönyvelni, de joggal elvárjuk, hogy ezért a Vöröskereszt elnöknője, Masaryk Alice adjon a csehszlovákiai magyarságnak elégtételt, — éppen ő, kinek nagyhírű atyja, mint első embere a köztársaságnak, az egész világ előtt hirdetője a nemzetek közti megértésnek és megbékülésnek.

Mit szólhatnék?

*Mintha viharverte puszta tájon,
Magam járnék üzött, hontalan
És csak én érezném e világon.
Mióta e bús Canossát járom:
Árván élek, csöndes egymagam.*

*Himes álmok festett ábrándképe,
Itt szövődik még szívem felett;
Milyen más lehetne néha minden,
Ha egy hitves sürgölődne itten
S rámderítné, énrám az eget...*

*Boldog lennék... Jaj, de mégse, mégse.
Más idő jár éltöm zord nyarán!
Mit szólhatnék, ha egy csacska lélek
Azt kérdezné, — kiből magam élek: —
Mikor megyünk már haza, apám!?*

Fodor Pál.

Az önképzésről.

Írta: BABICS KÁLMÁN százados.

Azt szokták mondani, hogy mindenki annyit ér, amennyit tud. S hogy ez így van, misem bizonyítja jobban, mint az a gyakori tapasztalat, hogy a tudás olyan hatalom, olyan fegyver, amely az egyén szolgálatába állítva, gyakran egymaga is képes — az élet bármely helyzetében is — a boldogulást és az elismerést kivívni.

Boldogulás, elismerés, olyan célok ezek, amelyeknek az elérésére örök időktől kezdve minden ember természeténél fogva törekszik. Még az is, aki mostoha életkörülményei miatt talán belenyugodni látszik abba, hogy az élettől ma semmit sem várhat.

Hiábavaló az élet minden fáradozása, minden igyekezete, ha az életküzdelmekben a tudás fegyvere hiányzik; enélkül a legerősebb akarat is csak szép jellemvonásunk marad, de eredményre egyedül nem vezet.

A boldogulás legbiztosabb útja tehát: a tudás, aminek a megszerzése és gyarapítása — tekintet nélkül arra, hogy ki milyen helyet tölt be a társadalomban — mindenkinek a legelsőbbrendű érdeke. S mert az ember nemcsak önmagáért él, tudását is nemcsak a saját, hanem a családja, testülete, a közérdekeinek szolgálatába kell állítania. A tudás megszerzése és gyarapítása tehát nemcsak önérték, de kötelesség is. Természetes, hogy a csendőrtől is, mint egy igen fontos testület tagjától, hivatása olyan ismereteket is megkövetel, amelyeknek megszerzése nemcsak a maga egyéni érdekeit szolgálja, de ame-

Kovács Péter zsákmánya.

Írta: AXA ROLF.

Forrón égett a nap a szerb városka felett. Sugarai ráestek a romokban heverő házakra. Távrolról még idehallatszott a puskák ropogása, itt-ott még fellángolt az ágyútűz. De a messzeségben elhaló harcizajt lassankint elnyomta az égő háztetők összeomlásának a robaja.

Infanteriszt Kovács Péter nagykomolyan, tempósan lépkedett végig a feldult város utcáin. Valahonnan elől-ről jött, ahol még mindig osztogatták a halált. Poros és fáradt volt. Zubbonyának az egyik ujja kettéhasítva fityegett alá, balkarja fehér kötésben pihent. Ő már megkapta a porcióját, ahogy a virágszálak mondták, ha beljük ütközött egy szerb golyóbis. Ballagott hát visszafelé, hogy a hadosztály kötőhelyét megkeresse.

Hát ez nem volt könnyű dolog. Mert a városkában egymás hegyén-hátán tolongott a sok baka, tűzér meg huszár, trén és szanitéc, népfelkelő és a jó Isten tudja, még hányféle szerzet. De ez még nem lett volna baj. A baj az volt, hogy mindenki a saját bajával volt elfoglalva; ki a sebeit kötözte, ki konzervet főzött, ki disznót pörkölt. Lakosságnak híre-hamva sem volt, elmenekült az még a harcok előtt. Mindenki úgy segített magán, ahogy tudott.

Infanterist Kovács hasztalan igyekezett szóbaállni valakivel. Nagy fejcsóválgatások között baktatott hát csak úgy találomra a zürzavaron által, míg egyszerre csak egy utcasarkon, belebotlott legjobb barátjába és komájába, Dudás Jánosba, akivel mozgósításkor együtt vonult be, hogy újra felvegyék az angyalbört, de most

lyeknek az elsajátítása egyúttal hivatásbeli kötelessége is.

A tudás, illetve ismeretek megszerzésére, gyarapítására különféle eszközök és módozatok vannak. Ezek között legcélravezetőbb az önképzés.

A csendőr önképzésének szükségéről, általános és szakismereteinek fontosságáról, elméleti és gyakorlati tudásának állandó gyarapításáról a Szut. 17. §-a intézkedik. Ezek az ismeretek: csendőrségi, katonai vonatkozásúak és általánosak.

A hivatkozott paragrafus 95. pontja a csendőrségi elméleti és gyakorlati szakismeretek megszerzésének módját és fontosságát tárgyalja és körvonalazza tömören.

Ezeknek, nevezetesen a csendőrségi szolgálattal kapcsolatos törvényeknek, rendeleteknek és szabályrendeleteknek, csendőrségi utasításoknak és szabályoknak, valamint az ezek kapcsán kiadott parancsoknak alapos ismerete, minden csendőrnek hivatásbeli kötelessége.

Ezeknek az ismereteknek az elsajátítását az örsök részére kiadott „Tananyag-beosztás” és „Napi-rend” szabályozza. A szükséges tansegédletek minden örsön rendelkezésre állanak. Törekvő, önképzésükkel állandóan és behatóan foglalkozó csendőrök pedig a hiányzó legszükségesebb segédeszközöket maguk is beszerzik. A csendőrségi elméleti szakismeretek megszerzése tehát nem ütközik nehézségbe.

A csendőrségi szolgálat eredményes elláthatásához szükséges gyakorlati ismeretek megszerzése már valamivel körülményesebb, de semmiesetre sem bosszorkányság. A gyakorlati ismeretek elsajátításánál csupán csak időbeli eltérés mutakozhatik. Míg

ugyanis az elméleti ismeretek állandó tanulással és lankadatlan szorgalommal rövidebb idő alatt is megszereshetők, addig a gyakorlati tudást csak a gyakorlati szolgálatban való hosszabb tevékenység után s akkor is csak abban az esetben tudja a csendőr elsajátítani, ha szolgálatát kedvvel, mindenre kiterjedő figyelemmel és érdeklődéssel végzi és ha előjáróinak és feljebbvalóinak, valamint idősebb, tanultabb és tapasztaltabb bajtársainak magyarázatait és útmutatásait megjegyzi és emlékezetébe vési, azoknak minden szolgálati eljárását, ténykedését alaposan megfigyeli és minden adandó alkalommal ő maga is érvényesíti; az általa meg nem értett dolgokban pedig tőlük — lehetőleg nyomban — felvilágosítást és magyarázatot kér.

Ilyen magatartás mellett, elméleti szaktudását gyakorlati ismereteivel is kiegészítve s a tanultakat gyakorlatilag is érvényesítve, csendőrileg minden egyes csendőr tudásában biztos, eljárásában pedig határozott — s legalább is „jól” használható tagja lesz a testületnek.

Nem végezne teljes munkát és csak egyoldalú lenne az önképzése annak a csendőrnek, aki a csendőrségi szakismeretein felül nem foglalkozik olyan más dolgokkal is, amelyek a csendőrségi szolgálattal elválaszthatatlanul kapcsolatosak. A csendőrség katonai szervezetéből magától értetődik, hogy jó csendőr csak az lehet, aki egyúttal jó katona is.

Utasításunk hivatkozott paragrafusainak a 96. pontja a katonai kiképzést és továbbképzést illetően csak annyit ír elő, hogy „a csendőr ismerje a katonai büntetőtörvénykönyvnek, a katonai szabályzatoknak és előírásoknak reá vonatkozó rendelkezéseit és töre-

már nem az örmester úr Kajdacsi bosszantására, hanem egészen más célok végett...

A furcsa viszontlátásra képedt csak el igazán Kovács Péter, mert infanteriszt Dudás János, az ő komája, akit ő világéletében komoly és megállapodott embernek ismert, olyasfélét cselekedett, ami felülmúlt mindent, amit Kovács mostanáig látott: egyetlen szál selyem női hálóingben, azon iparkodott, hogy az egyik csinos uriház kis virágoskertjében ágyat állítson fel magának. De nem ám afféle bakaágyat! Szép, csillogó, ruganyos réz-ágy volt az, tele dagadó pihepárnákkal, vakítóan fehér lepedővel, sárga damaszt paplannal. A selyemhálóinget infanteriszt Dudás pedig egy söröshordón állva, éppen azon fáradozott, hogy az ágy fölé húzza a nehéz brokátfüggönyökből összecsapott mennyezetet. Mivel pedig a függönyöket tartó fakeret sehogy sem akart megállni, ékes cifrasággal mondott mindezekhez kellő szónoklatot.

Infanteriszt Kovács Péter csak elnézte egy darabig, aztán csendesen odaszólt:

— Te, János!

De bizony infanteriszt Dudás oda se füttyült neki, úgy belemelegedett a szálláscsinálásba. Csak amikor Kovács odalépett hozzá és rácsapott a vállára, akkor mordult oda kelletlenül:

— Te vagy az, Péter? — De azután megint csak az ágyfelállítás művelete kötötte le teljesen a figyelmét. Megint csak cifrázni kezdte:

— Aunye, a nemjóját, hát nem ledült az egész vacak már megint?! Segíts már, komám! — förmedt rá Kovács Péterre.

Kovács Péter jó ember volt. Rá is ért, no meg úgy is látta, hogy míg az a mennyezet hiba nélkül nem áll,

addig Dudásból egy okos szót ugyan ki nem húz. Neki látott hát, hogy, amennyire egészséges jobbkarjától kitellett, segítsen. Kettőjük fáradozásait végre siker koronázta. A mennyezet állott. Addig nem esett több szó közöttük. Infanteriszt Dudás ragyogó ábrázattal plántálta magát pár lépéssel hátrább, hogy a verejtékes munka eredményét jól szemügyre vegye, Kovács Péter pedig megszólalt:

— Hát most csak azt az egyet mondd meg: bolond vagy-e, vagy részeg?

— Várj csak... várj csak — dűnnyögött a másik elmélyedve —, hiányzik itt még valami.

— Hiányzik ám, az egyik kereked!

Dudás ezt már nem hallotta. Rohant be a házba.

— Sietek, mert még elviszik! — kiáltotta félvállról vissza.

Éltűnt a ház belsejében. Kisvártatva újból megjelent, csinos éjjeliszekrényt cipelve a vállán. Odaállította szépen, akkurátosan az ágy fejéhez, azután a zsebébe nyult és ébresztőórát húzott elő. Füléhez tartotta, jár-e, azután felhúzta s az ébresztőt beállította fél ötre. Akkor lerúgta a hakancsát, bebújt a paplan alá, nagyot fújt, letörölte az izzadtságot a homlokáról a brokátfüggönnyel s most már egészen értelmes ábrázattal fordult Kovács Péterhez:

— Hát hol a baj, Péter?

— Úgy látom, hogy a te fejedben, János!

— Aztán mér?

— Még kérde? Hát nem süli ki a szemed, hogy ilyen maskarát csinálsz magadból?

— Ez nem maskara! — felelt Dudás egészen sértődötten.

kedjék arra, hogy katonai szakismereteit is állandóan bővítsék. Az őrsök részére kiadott „Tananyag-beosztás” a katonai ismeretek megszerzését illetően, érthető okokból, csak az igazán legszükségesebb anyagot öleli fel, mert ezen a téren a szolgálatilag állandóan igénybe vett csendőrlegénységgel rendszeres és messzebbmenő kiképzést folytatni nem is lehetne.

Éppen azért s mert a katonai kiképzés elméleti és gyakorlati anyaga oly terjedelmes és sokoldalú, hogy azoknak tökéletes elsajátítása a csendőrségi szolgálat mellett rendelkezésre álló szolgálati idő alatt kivihetetlen, fokozottabb mértékben szükséges a folytonos önképzés — szolgálatmentes időben — a katonai ismeretek terén is.

Míg a „Tananyag-beosztás” magában foglalja mindazokat a csendőrségi ismereteket, amelyekre a csendőrnek feltétlenül szüksége van s így az elméleti továbbképzése majdnem kizárólag csak állandó ismétlésből áll, addig a katonai szakismeretek megszerzésére olyan roppant nagy anyag áll rendelkezésre, hogy inkább beszélhetünk katonai szakismereteink állandó kibővítésének szükségéről, mint azoknak felfrissítéséről.

Már most az a kérdés, hogy a katonai szakismereteknek ebből a hatalmas anyagából mit és mennyit tanuljon meg a csendőr?

Úgy érzem s úgy gondolom, hogy nem mondom sokat és nem is állítok fel lehetetlen követelményt, ha egy katonailag szervezett őrtestület legénységi állományú tagjai részére szükségesnek tartom mindazon katonai szakismeretek elméleti elsajátítását, amelyeket a honvédség hasonló rendfokozatú egyé-

neinek úgy elméletileg, mint gyakorlatilag meg kell szerezniök. Hogy miért tartom ezt fontosnak, erre röviden csak annyit felelek: hazafias kötelesség.

Tartsuk kötelességünknek, hogy a honvédség szabályzatait minél gyakrabban lapozgassuk s igyekezzünk azokból — bármelyik fegyvernem gyakorlati szabályzatát tárgyalják is azok — minél többet és minél jobban elsajátítani. A rendes napi foglalkozáson és csendőrségi szolgálaton felül ezek tanulmányozására is jut naponta annyi idő, amennyi elegendő ahhoz, hogy oly nagymérvű katonai szakismeretekre is szert tegyünk, amelyek méltóvá tesznek bennünket a „katona” elnevezésre is.

Eme csendőrségi és katonai szakismereteken felül a Szut. 97. pontja szerint a csendőrnek még olyan ismeretekre is szüksége van, amelyek látókörének szélesítése mellett általános műveltségének fokozására is alkalmasak s amelyek nemcsak előnyére válnak az élet bármely helyzetében, hanem a szolgálat érdekein felül még egyéni érdekeit és boldogulását is hathatósan előmozdítják.

Hogy melyek azok az általános ismeretek, amelyeket a szakismereteken felül szintén el kell sajátítani s hogy mily terjedelemben van azokra szüksége a csendőrnek, Utasításunk erre nézve nem nyújthat támpontot, mert ez egyénileg a legkülönbözőbb lehetőségek és keretek kérdése, amely a tehetségtől, szorgalomtól, esetleg hajlamtól függ.

Tekintettel arra, hogy az utasítás vonatkozó pontja a „Tananyag-beosztás”-ban is csak „tájékoztató” van felvéve s így az előljárók részéről behatóbb oktatás tárgyát rendszerint nem képezi, szükségesnek tartom, hogy ennek a pontnak az értelmezé-

— Hát mifene?

— Zsákmány.

— Zsákmány-e?

— Hát te még nem is tudod?

— Azt tudom, hogy akivel csak találkoztam itt a városban, mind bolond volt. De akkora egy se volt, mint te. Csak lássa meg a kapitány úr, majd szorulsz!

Dudás legyintett.

— Nem szól az egy rossz szót se, mert elesett szegény. Mert úgy volt az eset, komám, hogy míg ti a firtesz bataljonnal a városon kívül támadtatok, mi, a drittesz bataljon, itt a házak közt pucoltuk a rácot. No nemcsak mi, volt itt mindenféle regementből. Aztán harc közben a cibilek is löni kezdtek ránk a házakból. Hát ezért van a zsákmányolás. Büntetésből.

— Oszt' ki engedte meg?

— Senki. Úgy nem is kéne!

Kovács Péter nem mozdult, csak a fejét csóválgatta.

— Bolond vagy te, komám!

— Aztán mért?

— Mert minek szeded te össze itt ezt a sok vacakot, agyat, éjjeliszekrényt, mifenét, mikor úgy se tudod elvinni.

Erre már felült az ágyban infanteriszt Dudás.

— Elvinni? Én? Én?! — kiáltotta indignálódva. — Hát minek nézel te engem? Rablónak?

— Hát akkor mér gyűjtöd ezt a holmit?

— Mér? Hát azért, mert pihenni akarok. Selyemágyban. Aztán vekkerrel ébredek. Beállítottam hajnali fél ötre. Ötkor marsolunk tovább. Addig úr vagyok. De ha ez a bolond óra elkezd csengetni, kimászok az ágyból, le az inggel, föl a bakancsal meg az angyalbőrrel,

oszt megyek odább egy házzal. Ezt az úri holmit meg itthagynom szépen. Majd visszajön a gazdája. Nem fog innen hiányozni egy paplangomb se. De annyi büntetést csak megérdemelnek ezek a csujesek, hogy egy éjszakát átaludjak az ágyukban, ha már ránkpuskáltak. De elvinni? Ki hallott ilyet?!

— Hát akkor jól van, komám — szólt Kovács. — Aludj csak! Én megyek beköttetni magamat. Szerbusz!

— Szerbusz!

Infanteriszt Kovács egy tapasztalattal gazdagabban ment odébb. Infanteriszt Dudás még utánakiáltott:

— Aztán ha hazakerülsz, tisztelem a Rozit!

De Kovács ezt már nem hallotta. Dudás egy darabig csak nézett utána felkőnyökölve, aztán visszadől a selyempárnákra, fülére rántotta a paplant és máris aludt.

*

A kötözőheiyen nagy volt a sürgés-forgás. Súlyos aldozatokba került a város bevétele, százszámra heverték véres szalmán a nehéz sebesültek. Az orvosok és a szanitécek mindkét keze tele volt munkával. Kovács Péter bizony hiába próbált jelentkezni itt is, ott is. Szóba se álltak vele. Sebe nyilvánvalóan nem volt súlyos, hiszen a maga lábán jött idáig. A sokszáz más életveszélyesen sebesült előbbrevaló volt. Ezt infanteriszt Kovács Péter is megértette, félrevonult hát egy sarokba és várt türelmesen.

Hosszú várakozás után mégis előlépett.

— Ik melde gehorzám...

— No, mi van magával? — kérdezte az orvos, látva, hogy könnyebb sebesülten van dolga. — Most nem érek rá, várjon...

— Hol várjak, ik pitigehorzám?

séhez is olyan vezérfonalat adjak, amely nagyjában megmutatja azt az irányt, amelyen a csendőr elindulhat s amely általános ismereteinek céltudatos megszerzéséhez vezet.

Miként a csendőri és katonai szakismeretek felfrissítésénél és kibővítésénél, úgy az általános ismeretek megszerzésénél sem kell a csendőrnek járatlan utakon haladnia. S miként az előbbieket nem kerülnek nagy fáradtságába és anyagi áldozatokba, éppen úgy az általános ismeretek sem fogják szellemi képességét túlságosan igénybe venni s ezekért sem kell magát elviselhetetlen kiadásokba vernie a csendőrnek.

Elsősorban azokkal a dolgokkal kell foglalkozni, amelyeknek legnagyobb részét minden csendőr gyermekkorában már az elemi iskolában is tanulta, majd pedig a csendőriskolában újból emlékezetébe véste. Ezek között első helyen áll Magyarország történelme és földrajza, amelyek pár évvel ezelőtt még a csendőrörskön is szintén kötelező oktatás, illetve írásbeli feladatok tárgyát képezték.

Sajnos, az utóbbi években a legénységnek külszolgálatra való fokozottabb igénybevétele s ugyancsak az utóbbi években újonnan átdolgozott és újonnan kiadott különféle katonai és csendőrségi utasítások és szabályzatok miatt — hogy az ezekkel való foglalkozásra több idő jusson —, ezeknek az úgy általános műveltségi, mint hazafias szempontból egyaránt elengedhetetlenül fontos tantárgyaknak az örskön a „Napirend” keretében való kötelező oktatását a felsőbbség kénytelen volt beszüntetni s azóta még írásbeli feladatok tárgyát sem képezhetik.

De az önképzésével komolyan foglalkozó csendőrnek éreznie kell, hogy ezek ismerete nélkül nem-

csak jó csendőrnek és katonának, de még jó magyar embernek sem nevezheti magát s a társadalom hasonló műveltségű polgári egyéneivel szemben erősen lemarad.

Akit vagy amit nem ismer az ember, azt nem is szeretheti, — úgy gondolom én. Mert nem tudom elképzelni, hogy például hogyan tudná az a „Dunántúli” igazán fájlalni a Felvidék vagy Erdély elvesztését, aki legalább a magyar történelemből és földrajzból nem ismeri azoknak történetét, lakosságát, gazdagságát, kincseit és természeti szépségeit stb. Szégyelni való dolog, ha az ember nem ismeri annak a népnek a történetét, amelyiknek tagja s nem látja tisztán annak a földnek a képét, amelyiken él.

Mert, aki nem tudja, nem érzi, hogy mit veszítettünk el Trianonban, az nem is tudhat a magyar jövőért hasznosan élni, dolgozni. Az ilyen emberből — aki egyébként lehet engedelmes, hűséges és vitéz katona — hiányzik a tudatos magyar lélek s az ilyen ember ezen ismereteinek hiányában másokat sem tud nevelni, erősíteni.

Fontosnak tartom tehát, hogy Hazánk földrajzával, dicső multját és ezeréves küzdelmeit tárgyaló történelmével önképzésünk során szabad időnkben már csak annál is inkább foglalkozzunk, mert az előbbi a szülőföld tudatos szeretetét, az utóbbi pedig őseink tiszteletét, nemes példáknak követését fogja belőlünk kiváltani.

A magyar történelem és földrajz ismereteinek elsajátítására legalkalmasabbak elsősorban az elemi és középiskolai tankönyvek, valamint egyes katonai írók szakkönyvei.

Aki azután ezenfelül még szórakozni is akar,

— Bánom is én, barátom, csak ne legyen itt láb alatt. A maga vonatja csak holnap reggel indul. Előbb a súlyos sebesülteket szállítjuk el. Holnapig csináljon, amit akar. Fejűdjék le és aludja ki magát. Teát kap a konyhán. No, lássuk a következőt!

Azzal már sietett is odább. Infanteriszt Kovács pedig kiballagott a már szürkülő nyári délutánba.

Egy percre megállt. Most hová menjen? A városba vissza semmiesetre sem. Jól mondta a doktor úr: aludni kéne egyet. Most érezte csak, hogy milyen fáradt. A karja is sajogni kezdett.

Körülnézett. Nem messze tőle állott egy földszintes ház, melynek a tetejét szétvágta a gránát. Ott biztosan lesz egy sarok, ahol reggelig meghúzódhatik.

Benyitott. Csinos kis virágoskerten át ért az épülethez. Az ajtó nyitva. Sehol egy lélek. A lakók nyilván elmenekültek. Halotti csend...

Azaz... infanteriszt Kovács egy pillanatra megtorpant. Valahonnan messziről, zárt ajtók mögül, csernászállyi vékony sírás hallatszott.

— Kis macska, — gondolta Kovács.

Elhatározta, hogy elmegy a hang után.

Találomra benyitott a szomszéd szobába s a küszöbön megrendülve állott meg.

...A szoba mennyezete beszakadt, a felhőtlen ég kandikált be rajta. Gerendák és törmelék hevertak vad összevisszaságban, közöttük egy fiatalasszony, a halál sápadtságával az arcán Karjai között egy alig négy-öt hónapos csecsemő.

Kovács óvatosan, szinte lopva lépett közelebb. Első pillantása a nőnek szólt. A szétroncsolt koponya eleget mondott.

— Gránátszilánk, — állapítja meg Kovács.

Azután a gyermeket vette szemügyre. Az, az igen, él. Most nem sír, csendesen fekszik halott anyja karjai között. Komolyan, szinte értelmesen néz farkasszemet a magyar bakával...

Kovács óvatosan letérdel és félve végigsimít durva, barna kezével a csipkés pólyán.

— No... igen... — dörmögte.

Azután sokáig hallgatott, tünődött. Nézte, nézte a kis tehetetlen embervakarcot. És minél tovább nézte, annál jobban hazarepült a gondolata az ő hűséges párjához, Balog Máriához, a kis zalamegyei falucskába. Eszébe jutott, milyen jó is volt az Isten hozzájuk az alatt az öt év alatt, amióta egybekeltek. Akadt egy kis pénz, a szőlő jól fizetett, a búzára se volt panasz. És hogy a hosszú, téli estéken, a búbos kemence mellett, hányszor beszéltek reménykedve, hasztalan vágyva arról, hogy milyen jó lenne most már, ha nem ketten, hanem hármacskán lennének...

...A csecsemő halkan sírni kezdett. Kovács lassan, nagyon óvatosan kiemelte a halott anyja karjaiból és átvitte a szomszéd szobába. Ott letette a díványra. Azután futott vissza a kötözőhelyre, ott teát kerített, vitte a kicsinek. A ház konyhájában kanál is akadt. Gyengéden kezdte a gyermek szájába töltögetni a langyos teát. Azután a gyermek elaludt.

Infanteriszt Kovács Péter ezt az augusztusi éjszakát holtrafáradtan, sebesülve végigvirrasztotta egy ellenséges nép gyermeke fölött. És becsületes magyar szívében sokkal nehezebb harcot küzdött végig, mint amilyen volt a város bevétele. Ha itt marad a csecsemő, biztosan elpusztul. De lehet-e, szabad-e magával vinnie azt, ami a másé, de ami neki különben is annyira idegen?! Azé az

azoknak jőnevű, hallhatatlan íróink regényeit és elbeszéléseit ajánlom. A régi írók közül Jókai Mór, Mikszáth Kálmán, báró Jósika Miklós, Vas Gereben, báró Kemény József, Gárdonyi Géza, báró Eötvös József és Eötvös Károly, a költők közül Arany János, Vörösmarty Mihály stb., az újabb írók közül pedig Herczeg Ferenc, Komáromi János, Csathó Kálmán, Surányi Miklós, meg még sokan mások azok, kiknek a legtöbb műve megmutatja az olvasónak, hogy mit tesz az: magyarnak lenni és ezt a nevet meg is érdemelni. A szépirodalom olvasása amellet emberismeretre, élethölcösségre, jellemre és sok más szép és hasznos tulajdonságra, ismeretre is vezet.

Sajnos, ezen írók művei az örskönyvtárakban nem találhatók meg, a mai nehéz gazdasági viszonyok mellett ilyen műveknek a kincstár költségén való beszerzésére gondolni sem lehet. Azonban a műveltségével igazán törődő s önképzésével alaposan foglalkozó könyvbarát csendőr néhány pengőért maga is beszerezheti megtakarított pénzéből azt a könyvet, amellyel éppen foglalkozni kíván. Elolvasásra különben könyvet mindenütt lehet kölcsönkapni, csak azután jók is legyenek azok a könyvek.

Nem tartozik a cikkem tárgykörébe, de félreértések elkerülése végett nyomatékosan hangsúlyozom, hogy nem egyes írók sorozatos díszkiadásban megjelent összes műveinek a megvásárlására gondolok s óva intek mindenkit attól, hogy ezen a címen anyagi erején felüli kiadásokba verje magát. De ha könyvet vásárol a csendőr, akkor elsősorban csakis jó magyar írók munkáiért adjon ki pénzt s ne vásárolja össze az ügynökök által terjesztett külföldi írók kétesértékű, gyakran selejtes könyveit.

idegen apáé, aki most ott küzd valahol fegyveresen ellenünk? Vagy talán holtan fekszik már valahol, mint az anya ideát?

— Mindenki elviszi, ami megtetszik neki. És a házból is löttek ránk, — töprengett maga elé.

Odakint hajnalodott. Valahol sorakozót fujtak. Kovács Péter lehajolt a csecsemő fölé:

— Elviszlek, — szólt csendesen. — Te nem vagy se magyar, se szerb, te csak védtelen emberke vagy és jogom is van hozzád.

S a kis emberpalánta mosolygott...

*

... Volt nevetés, tréfa és csipkelődés, mikor infanteriszt Kovács Péter beszállt a sebesültszállító vonatba, jobbik karján a pólyás csecsemővel! Villámgyorsan híre futott az egész vonaton, mit zsákmányolt Kovács. Még a doktor urak fülébe is eljutott a dolog. Az öreg, jószágos főtörzsorvos úr az egyik állomáson bement a Kovácsék vagonjába, megnézni a bakadajkát.

— Minek az neked, fiam — mondta —, hiszen nem tudsz vele a hosszú úton mihez kezdeni! Ki szoptatja, ki gondozza?

— Jó az Isten, majd megsegít, — felelte csendesen Kovács.

És megsegítette. Akkoriban tele volt minden állomás várakozókkal. Virágokkal várták a sebesülteket. És minden állomáson akadt egy magyar anya, aki megszoptatta, ellátta a kis idegen jövevényt. Minden állomáson, egészen Zalalátóig, a hűséges Balog Máriáig...

Kovács Julis lett a gyermek neve s öbelőle se rdult fel a falu legszebb lánya. Máig sem tudja még, hogy ő nem más, mint hadijogon szerzett zsákmány, akit elfelejtettek tőlünk visszakövetelni Trianonban.

Hézagosak lennének azonban a csendőr általános műveltségéhez tartozó földrajzi és történelmi ismeretek, ha csupán magyar vonatkozású műveket olvasna. A világtörténelem, Európa s a többi világrész földrajzának lapozgatása, magyar és külföldi írók útleírásainak olvasása szintén nagyban hozzájárul a csendőr ismereteinek kiegészítéséhez és gyarapításához.

Magyar alkotmánytan, gazdaságtan s általában mindazoknak az ismereteknek a felfrissítése és kiegészítése, amelyeket a csendőr kivonatos terjedelmében már az elemi iskolában is tanult, olyan szellemi kincsek tulajdonosává teszik, amelyeknek nemcsak hivatása teljesítése közben, hanem az élet bármely helyzetében is hasznát veszi.

Itt említem még meg, hogy a társasági magatartási szabályok és érintkezési formák ismerete nemcsak a csendőr társadalmi helyzetét teszi kedvezőbbé, hanem a szolgálati eljárásait is nagy mértékben megkönnyíti. Erre a célra van is egy — a testületen belül megjelent — kiválóan alkalmas könyvünk.

Bőséges anyagát nyújtják az általános és szakismereteknek a még ma is jó eredménnyel használható, a legtöbb örsön meglevő „Általános ismeretek tárá“-nak kötetei, az örskönyvtárakban elhelyezett kisebb történelmi füzetek, a „Vasárnapi könyv“ és a „Csendőrségi Lapok“ régebbi évfolyamai, csak az a baj, hogy a legtöbb örsön — dacára annak, hogy ezek az ismeretforrások mindenkinek s bármikor díjtalanul állanak rendelkezésére — csak akkor kerülnek kézbe, amikor a szemlélő előljáró azokat a könyvtárjegyzék alapján rovincsolja vagy amikor a könyvvállványt porolják, újrafestik.

Igen jó szolgálatot tesz az önképzés terén mindnyájunk jóbarátja, a „Csendőrségi Lapok“, amely nemcsak hogy tanít, irányít, hasznos, jó tanácsokat ad, a csendőrségi szakismereteken felül katonai és általános ismereteket közöl, de szórakoztat is.

Hatalmas teret nyújt az általános műveltség megszerzéséhez s a csendőr egyetemes önképzésének műveléséhez a mai kor egyik legnagyobb technikai vívmánya, a rádió is, amely még a kellemes és olcsó szórakozás lehetőségeit is oly nagy mértékben biztosítja a hallgatójának, amelyet a szolgálatában kifáradt csendőr örsállomása helyén sehol másutt nem tudna megtalálni.

A rádió beszerzését illetően — úgy gondolom — nem kell senkit buzdítanom, mert megállapításom szerint majdnem minden csendőrlaktanyába be van vezetve a kultúrának ez a hatalmas terjesztője.

Fel kell hívnom bajtársaim figyelmét a Szut. 85. pontjában foglalt azon kötelességükre is, hogy mindazok, akik nemzeti kisebbségi területen teljesítenek szolgálatot, az örskörletben használt kisebbségi nyelvet, legalább a szolgálat követelményeinek megfelelően, 2 év alatt elsajátítani kötelesek.

Bár egy idegen nyelvet annak beszélői között élve lehet legkönnyebben elsajátítani, tájékozódás végett közlöm, hogy Csonka Hazánk német- és tót-nyelvű lakosai nyelvének megtanulásához nyelvóráival a magyar rádió is segítséget nyújt.

Egyébként idegen nyelvek tanulása azoknak is csak előnyére válik, akik ugyan nem nemzeti kisebbségi területen teljesítenek szolgálatot, de önképzésüket idegen nyelv tanulásával is kiegészítik. A budapesti államrendőrség büszkén hivatkozik egyik derék altisztjére, aki a magyar nyelven kívül három nyu-

Az új kormány tagjai: 1. Gróf Károlyi Gyula miniszterelnök, 2. vitéz dr. Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter, 3. Walkó Lajos külügyminiszter, 4. vitéz jákfai Gömbös Gyula honvédelmi miniszter, 5. dr. Zsitvatetői Zsitvay Tibor igazságügyminiszter, 6. ivádi Ivódy Béla földművelésügyi miniszter, 7. dr. Kenéz Béla kereskedelemügyi miniszter, 8. dr. Ernst Sándor vallás- és közoktatásügyi miniszter, 9. Mayer János, a kisgazdák tárcanélküli minisztere.

gateurópai világnyelvet beszél kifogástalanul. Igaz, hogy erre a fővárosban inkább van szükség, mint — mondjuk — Puztamérgesen, de az országutak idegenforgalma szívesen venné a csendőrtől is a nyelv-tudást.

Végezetül mindezeket egybefoglalva ismétlem, hogy — mindenki annyit ér, amennyit tud. Fokozottabb mértékben kell ezt megszívlelniök a szakasz- és őrsparancsnokoknak, valamint őrsparancsnokhelyetteseknek, akik az alárendelt legénység oktatására és önképzésének irányítására elsősorban hivatottak s akik eme nehéz feladatuknak csak akkor tudnak tökéletesen megfelelni, ha maguk is kiváló elméleti és gyakorlati képzettséggel rendelkeznek s általános ismereteik is messze túlszárnyalják azoknak a szellemi képességeit, akik, hogy példával éljek, a „csendőrségi vonatkozású” számtani és írásbeli feladatok kidolgozása során legfeljebb csak arra képesek, hogy számtalan évi szolgálatuk alatt minden évben egyszer ki tudják dolgozni jól-rosszul: „Mi a különbség a rahlás és zsarolás között?” Ennyi tudás bizony nem tudás!

Ha az önképzés szükségességének a Szut. 17. §-ában foglalt s a fentebbi útbaigazításokkal kiegészített értelmezése segítséget fog nyújtani csendőrbajtársaimnak önképzésükhöz, akkor cikkemmel a célt elértem. Ha a megadott úton bajtársaim elindulnak, akkor bizonyos, hogy ők is hamarosan célhoz jutnak s kevesebb lesz azoknak a csendőröknek a száma, akik szűk látókörrel teljesítik a sokoldalúságot s egész embert követelő hivatásukat.

Az iratcsomózás.

Írta: BIRÓ KÁLMÁN százados.

Nyugodt lélekkel állíthatom, hogy amikor 1927 szeptemberében a Szut. és Csüsz. életbelépett, egyetlen újítás sem okozott annyi fejtörést az őrsökön, mint az iratcsomózás.

A sommás jelentések, távolsági kimutatások, szolgálati havifüzetek stb. csak az első megszerkesztés alkalmával okoztak gondot az őrsökön szokatlanságuk miatt, a kezdet nehézségein túlesve azonban ezek mind mentek hamarosan, mint a karikacsapás.

Természetesen akadtak egyes őrsparancsnokok, kik előljárói tekintélyük megnyirbálását látták abban, hogy nekik a fiatal csendőrrel egyidőben és azzal versenyezve kelljen elsajátítani a tömeges újításokat, mások meg tudásuk ellen intézett merényletnek tartották, hogy ők nem élhetnek meg egy életen át abból, mit fiatal korukban egyszer már elsajátítottak. Ezek — szerencsére — a meglehetősen ritka kivételt jelentették, mert a nagy többség nyomban felismerte az újítások hatalmas előnyeit, hamarosan testestől-lelkestől hívei lettek az új rendszernek.

Az iratcsomózás azonban kivétel volt.

Az iratcsomózás célja, annak előnyei, a vele való bánásmód, de főként az érkező ügyiratok helyes csoportosítása hosszú időn keresztül a legtöbb őrsparancsnok előtt a rejtelmes titkok titkát jelentette. Sőt, mondhatnám: némelyek előtt még most, négy év után is az.

Az első időszakban akadtak őrsparancsnokok, kik az idegenek ellenőrzésére, illetőleg a kitiltott sajtótermékekre vonatkozó főszolgabírói felhívásokat is mind az

5. ics.-ba vették, mert hát — mint jelentették — ez „hatósági felhívás”.

Ilymódon aztán egyes iratcsomók (a 4. és 6.) teljesen üresek maradtak, mások pedig (az 5.) túlsúfoltakká váltak.

Másokat pedig csak erélyes katonai parancsszóval lehetett rávenni arra, hogy valamely előljáró parancsnokságtól érkezett ügydarabot valamely iratcsomóba iktassanak.

Mert az a tévhit uralkodott, hogy az iratcsomók — a gazdasági ügyek kivételével — kizárólag csak a hatóságokkal folytatott levelezéseknél használhatók.

Sőt akadt egy őrsparancsnok — egyébként igen derék, egyeneslelkű, katonás ember volt —, aki kérdésemre, hogy egy kerületi parancsot, mely kizárólag kitiltott sajtótermékeket foglalt magában, miért nem iktatott az akkori 4. ics.-ba, azt jelentette, hogy nagyfokú tisztelenségnek tartaná, ha egy előljáró kerületi parancsnok aláírásával ellátott parancsot iratcsomóba merne iktatni.

De nagyon sok példát tudnék még mondani azokra a nehézségekre, amit az iratcsomózás eleinte okozott.

Egy szóval: az iratcsomózás a legtöbb helyen igazán csak ellenszenvvel találkozott. Pedig nem volt teljesen új fogalom. Egyes kerületeknél már a háborúelőtti időkből is szokásban volt, hogy a bűnügyi feljelentéseket — ha nem is iktatták külön, de — külön csomagban tartották az irattárban.

Tagadhatatlan azonban, hogy az iratcsomózás mai kifejlett rendszere régebben ismeretlen volt. És még tagadhatatlanabb, hogy a gyakorlati élet számtalan esetben olyan ügydarabot produkál, melyeknél — az iratcsomók határozott címszavai ellenére — valóban gondolkoznunk kell azon, hogy hova is iktassuk? Mert ide is lehetne és oda is lehetne!

Mindazonáltal egy bizonyos idő elteltével mindenütt kialakult az, hogy miként kellene iratcsomózni. Csak egy baj van: az, hogy mindenütt másként alakult ez ki!

Az utasítások — igaz — szigorúan tiltják önmaguk önkényű magyarázatát, de viszont éppen az utasításoknak a gyakorlati élet ezeroldalságához viszonyított, bizonyos fokú elkerülehetetlen hiányosságai okozták ezt az önkényű magyarázatot. De azt már mégsem lehetett elnézni, hogy pl. egyik őrs ugyanazt a szolgabírói felhívást az 5. ics. alá vegye, amit a másik a 4. ics. alá vett.

Az is igaz, hogy a különböző felfogások mind az utasításoknak valamely érvényes és határozott rendelkezésén alapulnak, de minden felfogás az utasításoknak más és más rendelkezését veszi irányadó vezéreszmének, így aztán mindegyik „szabályos és helyes”, de egymással mégis mind ellentétes!

Mert pl. az is igaz, hogy a Csüsz. 8. pontja alapján a felsőbb helyről kt. jelzés alatt érkező ügyeket a kt. iktatóba kell iktatni, de viszont az sem önkényeskedik, aki azt állítja, hogy a Csüsz. helyesbített 153. pontja alapján egy oly — bár kt. jelzéssel kiadott — ügydarabot, mely kommunista ügyeket foglal magában, a 4. ics.-ba kell helyezni.

Az idén január 1-én azonban még ez a mindenütt másként kialakult helyzet is felborult az iratcsomózásra vonatkozólag azzal, hogy az 1930. évi 22. számú Cs. K.-ben megjelent 46.189/eln. VI. C—1930. számú B. M. rendelet a 4. ics. címét megváltoztatta.

Így aztán az iratcsomózás terén újra az 1927 őszi bizonytalanság lett úrrá az őrsökön, sőt még jobban, mint akkoriban.

Az alábbi kis tanulmányomat tehát részben arra

szánom, hogy bevilágtva az iratcsomózás „rejtelmébe”, segítséget nyujtsak őrsparancsnok bajtársaimnak, másrészt pedig, hogy felfogásaimat a kritika elé bocsátva, a kérdés végleges és egyöntetű rendezését elősegítsem.

*

Legelőször is azzal kell tisztába jönnünk, hogy mi az iratcsomózás, mi annak a célja és mik az előnyei.

Az iratcsomózás nem egyéb, mint a sokoldalú közbiztonsági és gazdasági ügyek célszerű csoportosítása és egyben elválasztása a nem közbiztonsági, ú. n. belső ügyektől.

Célja az, hogy az egy tárgykörhöz tartozó (egyenemű) ügyek egy csomóban együtt legyenek. Előnyei: a könnyű áttekintés és a kikeresés gyors eredménye. Az iratcsomókat valahogy úgy kell tekintetni, mint az abécé betűit a betűrendbe foglalt névsorban. Ha Kiss Istvánt keresem, nem nézem máshol, csak a „K”-betűnél.

Néhány példát mondok az előnyökre: 1. Tudakozóív érkezik az őrsre, mely Nagy János előlétele után érdeklődik. Az őrsparancsnok emlékszik rá, hogy nevezett tavaly vagy tavalyelőtt lopás miatt fel volt jelentve, de hogy pontosan mikor és hogy nevezett hogyan követte el, arra már nem emlékszik. Az őrsön — mivel az évi ügyszám 500-on alul van — tárgymutató nincs. Tlyenkor régebben át kellett nézni kétévi egész iktatást (kb. 800—900 számot), ma csak az 1. ics-t kell átnézni a kérdéses két évről (tehát legfeljebb csak 150—200 számot).

2. Egy régebbi gazdasági ügyben kiadott parancsot kerestünk. Vezérszó ismeretlen, tárgymutatónak tehát még akkor sem lehet hasznát venni, ha esetleg van. Régebben ilyenkor több évről át kellett nézni az egész iktatókönyvet, ma csak a 40—50 számot tartalmazó 7. ics-t kell átnézni.

3. Kommunista ügyekről akarok oktatást tartani. Régebben jó félnapi munkába került, míg a szükséges parancsok összegyűltek. Szét volt szedve 5 irattár, a kéznél tartandó parancsok szerte-széjjel hányva, az egész iroda felforgatva. Ma hónom alá veszem a 4. ics-t és megyek a legénységi szobába: nálam van az oktatás teljes anyaga.

4. Mint szárnyparancsnok a szemlén a tevékenységi naplók helyes vezetését akarom ellenőrizni. Régebben az egész irattárt össze kellett forgatnom, hogy a nagy tömegből egy-egy feljelentést találva, megnézhessem (jv. és jt.-nak valahol a szöveg rejtékébe el dugott nevét. Ma kirakom magam elé az 1. és 2. ics-t (kivételesen a 4. és 6. ics-t), honnan akármelyik ügydarabot veszem a kezembe, mind idevág. Csak rá kell néznem a kezelési záradékra, a járőr nevét ott találom.

Csak néhány példát mondtam az előnyökre, de még sokat tudnék felsorolni. Arra azonban nem tudok példát mondani, hogy az iratcsomók munkatöbbletet jelentenek. Hiszen régen is be kellett iktatni minden ügydarabot.

Sőt még mint az iratcsomózás általános előnyét kell megemlítenem azt, hogy ha mindent az iktatóba iktatnánk, úgy az elintézés módját is minden egyes ügynél be kellene oda jegyeznünk. Míg az iratjegyzékekben ugyanezt nem kell megtennünk.

Az eddig elmondottak alapján az iratcsomózás 2 általános alapszabályát fektethetjük le:

1. *alapszabály:* Az érkezett, illetőleg az őrs által kibocsátott ügydarabokat kizárólag csak a tartalmuk szerint kell csoportosítani és annak eredménye szerint a megfelelő iratcsomóba iktatni.

Az, hogy a kérdéses ügydarabot mint parancsot valamely előljáró parancsnokság, vagy mint megkeresést valamely hatóság, vagy éppen csendőrőrs bocsátotta ki, az az iratcsomózásnál teljesen közömbös és egyáltalán nem irányadó.

De éppen így nem irányadó az sem, hogy a kérdéses ügydarab kt. (polgári hatóságnál „én.”), vagy közönséges szám alatt lett kiadva. Ilyen megkülönböztetésnek csak az iktatókönyvbe iktatandó ügydaraboknál van helye.

Végül egyáltalán nem fontos az sem, hogy mily színű papíron jött a kérdéses ügydarab. Ennek megint csak az iktatókönyvbe iktatandó ügydaraboknál van szerepe.

Csak egy fontos tehát: Az ügydarab tartalma.

2. *alapszabály:* Sem a közönséges, sem a kt. iktatókönyvbe közbiztonsági szolgálatra vonatkozó ügyet iktatni nem szabad.

Az 1—6. ics-k a közbiztonsági szolgálat minden ágazatát annyira felölelik, hogy azokba helyes iratcsomózás mellett minden közbiztonsági vonatkozású ügy elhelyezhető.

A közönséges és kt. iktatókönyvbe tehát — a gazdasági ügyek kivételével — kizárólag csak az ún. „belső közigazgatási” ügyek kerülhetnek. (Lásd Csüsz. 24. mintát!)

Úgy kell ezt elképzelni, mint a nyomozó alosztályoknál az A) és B) iktatót. Az egyik csak a belső, a másik csak a külső ügyek iktatására szolgál.

Az őrsökön a külső ügyek összeségét az 1—6. ics. együttvéve alkotja.

Az az őrsparancsnok, aki közbiztonsági szolgálattal összefüggő ügyet még kivételesen sem iktat be a közönséges, vagy kt. iktatóba, az az iratcsomózást már 90. százalékban helyesen oldotta meg!

Hogy aztán az egyes iratcsomókba mely ügyeket kell iktatni, arra nézve az alábbiak szolgáljanak irányadónak:

1. ICS.

Törvényszék és járásbíróság hatáskörébe tartozó bűncselekményekről szerkesztett feljelentések, tényvázlatok és ezekre vonatkozó felhívások.

Az őrsök csak azokat az előfordult büntetendő cselekményeket nyomozhatják és jelenthetik fel az illetékes bíróságnak, melyek az őrskörletükben fordultak elő.

Ha a büntetendő cselekmény idegen őrskörletben fordult elő, vagy a rendőrség működési területén, úgy arról az őrs előbbértesülés címén még akkor sem tehet feljelentést, ha a kérdéses ügyben — esetleg sürgőség, vagy más ok miatt — már a nyomozást is lefolytatta, hanem ilyenkor a büntetendő cselekményről és az esetleg lefolytatott nyomozás eredményéről a feljelentés megtétele végett az illetékes őrsöt, vagy rendőrkapitányságot kell értesíteni. (Szut. 396. pont 2., 7. és 9. bek.)

Így tehát ennél az iratcsomónál leszögezhetjük az első szabályt: Csak azok a bíróság hatáskörébe tartozó bűncselekményekről szerkesztett feljelentések, tényvázlatok, illetve ezekre vonatkozó felhívások vehetők az 1. ics-ba, melyek az őrskörletükben fordultak elő.

Máshol előfordult bűncselekményekkel kapcsolatos felhívások, átiratok stb., szóval levelezések tehát nem idevalók, hanem — mint majd később meglátjuk — az 5. ics-ba.

Helytelenül jár el tehát az az őrsparancsnok, aki minden bíróságtól érkező felhívást — azzal az indokolás-

sal, hogy az bűncselekménnyel áll összefüggésben — az 1. ics-ba iktat.

Mert a címszóban előforduló „ezekre vonatkozó” szavak nem a „bűncselekmények” szóra, hanem a „feljelentés, tényvázlat” szavakra vonatkoznak.

Ha ezt nem így fogjuk fel, úgy a bírósági felhívásokból az 5. ics-ba semmi sem kerülhetne, mert végül is a bíróságok az örsökhöz csak bűnügyekkel összefüggő ügyekben intéznek felhívásokat, tehát itt más tartalmú felhívás el sem kép elhető.

De az meg viszont gyakran előfordul, hogy a bíróságok oly tanúk, vagy gyanúsítottak kikérdezésére, illetve elővezetésére (tehát csak részleges nyomozó cselekmények teljesítésére) hívják fel az örsöket, kiknek kikérdezése, illetve elővezetése más örskörletben előfordult bűncselekménnyel áll összefüggésben.

Tapasztalásom szerint az eddig elmondottakat helyesen fogják fel az örsök, de csak akkor, ha a körletükben előfordult bűncselekményekről a sablonos leggyakoribb módon értesülnek, azaz: saját észlelet, mások szóbeli, vagy írásbeli bejelentése, sértett szóbeli, vagy írásbeli panasza, vagy a bíróság felhívása alapján.

Mindjárt megáll azonban a tudomány akkor, ha a panaszos nem az örsre, vagy nem az illetékes bírósághoz fordul panaszával, hanem a szolgabírói hivatalhoz, községi eljáráshoz, előjáró parancsnoksághoz, vagy a közelebb eső, de nem illetékes örshez, minek folytán aztán az illetékes örs írásbeli felhívást, megkeresést, értesítést, illetőleg parancsot (Szut. 398. pont 2. bek.) kap az általa még nem ismert ügy nyomozására.

Az ilyen felhívásokat, megkereséseket, értesítéseket, parancsokat már a legtöbb örsparancsnok az iktatóba hajlandó iktatni, mert hát — bár büntügyre vonatkozik, de — nem bírósági felhívás.

Ha azonban csak egy kissé gondolkozunk rajta, rá kell jönnünk, hogy ez a felfogás helytelen. Mert utóvégre is a panaszosnak az a szeszélye, hogy nem az örsre jön panaszával, hanem azzal máshová fordul — a mi iratcsomózási rendszerünket nem befolyásolhatja.

Egy másik ok a fejtörésre az örsökön az, ha a nyomozás folyamán kiderül, hogy a panaszolt büntetendő cselekmény nem forog fenn; vagy pedig magánindítványi cselekményeknél a magánindítványra jogosított indítványt nem tesz, illetve a tett indítványt visszavonja, azaz: nem kerül sor a „feljelentésre”.

Mit kell ilyenkor tenni?

A Szut. 468. pontja nem intézkedik ugyan arra az esetre, hogy kell-e jelentést tenni az illetékes bíróságnak akkor, ha a nyomozás abbahagyásához kétség nem fér. Ha azonban arra gondolunk, hogy a vád emelése, illetve nem emelése kérdésében a csendőrnek nincs joga dönteni, az erre egyedül hivatott bíróság pedig csak akkor tud dönteni, ha a kérdéses ügyet a nyomozó közegek neki bejelentik, könnyen rájöhethünk, hogy ha kimondott feljelentést nem is, de jelentést még olyankor is kell tennünk a bíróságnak, ha a nyomozást bűncselekmény, illetőleg magánindítvány hiányában abbahagytuk. És pedig annak a bíróságnak kell jelentést tenni, ahová az ügy tartozott volna, ha a panasz igaz lett volna, illetve a magánindítvány megtétele volt.

(Ez a jelentés már csak azért is szükséges, hogy eljárásunknak nyoma legyen, ami a későbbi esetleges fejleményeknél sokszor nemcsak csendőri, hanem bírói szempontból is igen fontos lehet. A szolgabírói hivatal pedig nem jelentésgyűjtő állomás, ahová olyan ügyekben is jelentést tegyünk, amelyek hatáskörébe nem tartoznak.)

Ha tehát a bíróságokhoz a nyomozás abbahagyásáról is jelentést kell tennünk, akkor természetes, hogy ezeket a „jelentéseket” is — feltéve, hogy a bíróság hatáskörébe tartozó ügyek nyomozásának az abbahagyásáról szólnak — szintén az 1. ics-ba kell iktatnunk.

Mi történik azonban akkor, ha az örs olyan nyomozásokról tesz jelentést a bíróságnak, ahol bűncselekmény nemcsak nincs, de ilyen senki nem is panaszolt? (Pl. öngyilkosság, baleset, elemi csapás.)

Ezeket az eseteket a csendőrnek mindig abból a szempontból kell nyomoznia, hogy azokért nem terhel-e valakit büntetőjogi felelősség. (Nevezetesen: öngyilkosságnál nem gyilkosság, szándékos emberölés, gondatlan emberölés, vagy öngyilkosságra való rábírás (Btk. 283. §.), balesetnél nem gondatlan emberölés, gondatlanságból okozott súlyos testisértés, elemi csapásnál nem szándékos, vagy gondatlan gyújtogatás, illetve vízáradás okozása forog-e fenn. Villámcsapásnál is lehet gondatlanság. Pl. ha valaki a rádió antennáját földelni elmulasztotta és az így becsapott villám halált, vagy súlyos testisértést okozott.)

Más szóval mondva: a csendőrnek minden ilyen esetet is gyanakvó, vádoló, tehát ügyészi szemmel kell néznie.

Minthogy pedig ily módon a csendőr még az öngyilkosságok, balesetek és elemi csapások esetében is — hogy így fejezzem ki magam — az ügyész számára dolgozik, természetes, hogy az ily nyomozások eredményét a vád emelése, vagy nem emelése felett való döntés végett a bíróságnak be kell jelenteni. És pedig, ha a nyomozás azzal az eredménnyel végződött, hogy valaki bűnös, úgy „feljelentés” formájában, ellenkező esetben „jelentés” alakjában.

(A Szut. 515. pontjának utolsó mondata szerint ugyan tűzvész és vízáradás esetében — ha büntetőjogi felelősség senkit sem terhel — csak a közigazgatási hatóságnak kell jelentést tenni. Azonban, mint már fentebb kifejtettem, a vád emelése, illetve nem emelése kérdésében kizárólag csak az *illetékes* bíróság határozhat. Hogy tegye meg azonban ezt, ha a nyomozás eredményéről nem értesül?)

Ezek a feljelentések, illetve jelentések tehát az elmondottak alapján szintén csak az 1. ics-ba jöhetnek.

Kivételnek csak akkor lehet helye, ha valamely öngyilkosság, baleset, vagy elemi csapás ügyében lefolytatott nyomozás bírói szempontból nemleges eredménnyel végződött ugyan, de valamely kihágás megállapított. (Pl. közlekedési szabályok be nem tartása által okozott könnyű testi sértés.) Ilyenkor a kihágást a 2. ics. alatt a közigazgatási hatóságnak kell jelenteni.

Az elmondottak alapján tehát az 1. ics-ba kell iktatni azokat a bíróság hatáskörébe tartozó büntetendő cselekményekre vonatkozó:

1. feljelentéseket (tényvázlatokat), melyekben a nyomozást — mivel az eset az örskörletben történt — az örs indította meg, tekintet nélkül arra, hogy a nyomozás saját észlelet, mások bemondása, panaszos szóbeli vagy írásbeli panasza, a bíróság felhívása, hatóságok, vagy csendőrörsök értesítése, vagy előjáró parancsnokságok parancsa alapján indult meg;

2. jelentéseket, melyek az örskörletben előfordult látszólagos bűncselekményekről szólnak (panaszolt bűncselekmény, öngyilkosság, baleset, elemi csapás), mely ügyekben a nyomozás bűncselekmény, illetve magánindítvány hiányában abbahagyott.

Ellenben — mint gyakoribb hibát említettem fel —

Kormányzó Úr Ö Főméltósága és József kir. herceg Ö Fensége a Szent István-napi körmenetben.

nem ide kell iktatni azokat a — bár a bíróságok hatáskörébe tartozó büntetendő cselekményekkel kapcsolatos —

1. felhívásokat, értesítéseket, parancsokat, átiratokat, bírósághoz vagy parancsnokságokhoz tett jelentéseket, melyek nem az örskörletben előfordult büntetendő cselekményekkel állnak összefüggésben (5. ics.);

2. az állami és társadalmi rendbe ütköző bűncselekményekről szóló feljelentéseket, még akkor sem, ha azok az örskörletben fordultak elő (4. ics.).

Itt jegyzem még meg azt, hogy a könnyebb áttekinthetőség végett sokkal helyesebb lenne, ha az 1. ics-ba csak a büntettek és vétségekre vonatkozó feljelentések jönnének, a járásbíróság hatáskörébe tartozó kihágásokról tett feljelentések pedig a 2. ics-ba.

Ez esetben a 1. ics. könnyen érthető és rövid címe ez lehetne: „Örskörletbeli büntettek és vétségek.”

2. ICS.

Közigazgatási (rendőri) és más polgári hatóság hatáskörébe tartozó büntetendő cselekményekről szerkesztett feljelentések, tényvázlatok és ezekkel kapcsolatos ügyek.

Ugyanazok a szabályok érvényesek, mint az 1. ics-nál, azzal a különbséggel, hogy a bíróságok hatáskörébe utalt büntetendő cselekmények helyett itt közigazgatási (rendőri) és más polgári hatóságok hatáskörébe utalt kihágásokat kell érteni.

Itt meg kell jegyznem azt, hogy — ellentétben az

1. ics-val — a közigazgatási hatóságok részéről már előfordulhatnak oly tartalmú felhívások, melyek elkövetett büntetendő kihágásokkal egyáltalán nincsenek összefüggésben. (Zárórameghosszabbítások, gyűlések engedélyezése, karhatalmi segélynyújtások, ebzárlat ellenőrzése, rendeletek betartásának ellenőrzése, stb.)

Az 1. ics-nál elmondottakat alkalmazva tehát, a 2. ics-ba kell iktatni azokat a közigazgatási (rendőri) és más polgári hatóság hatáskörébe tartozó kihágásokra vonatkozó

1. feljelentéseket (tényvázlatokat), melyekben a nyomozást — mivel az eset az örskörletben történt — az örs indította meg, tekintet nélkül arra, hogy a nyomozás saját észlelet, mások bemondása, panaszos szóbeli, vagy írásbeli panasza, a hatóság felhívása, illetve értesítése, csendőrörsök értesítése, vagy előljáró parancsnokságok parancsa alapján indult meg;

2. jelentéseket, melyek oly, saját örskörletben előfordult látszólagos kihágásokról szólnak, mely ügyekben a nyomozás büntetendő cselekmény, illetve magánindítvány hiányában abbahagyatott.

Ellenben — mint gyakoribb hibát említettem fel — nem ide kell iktatni azokat a — bár közigazgatási (rendőri) és más polgári hatóság hatáskörébe tartozó kihágásokkal kapcsolatos —

1. felhívásokat, értesítéseket, parancsokat, átiratokat, hatósághoz vagy parancsnoksághoz tett jelentéseket, melyek nem az örskörletben előfordult kihágásokkal állnak összefüggésben. (5. ics.)

(Folyt. köv.)

Régi fegyverhasználatok.

Írta: KRAJCSOVICS JÁNOS ny. g. tiszthelyettes
(Szeged).

Az a sokat emlegetett „régijó világ” sem volt bizony fenéig tejfel. Akkor is küzdelem volt a csendőr élete, akkor is szembe kellett néznie a bűnnel és tömegszenvédéllyel, mert ez mindig volt, van és lesz, amíg csak ember él a földön. Mindig más és más mozgatóerőkkel, de mindig ugyanazokkal az emberekkel és ugyanazokkal a csendőrökkel. Elég ennek bizonyítására csak egy pár esetet elmondanom s fiatalabb bajtársaim más szemmel nézik majd a sokat irigyelt multat, de talán még a sokat kárhoztatott jelent is.

*

A nyolcvanas évek elején az országban mindenütt országgyűlési képviselőválasztásra készülődtek: napnap után folytak a program- és kortesbeszédok. A rezesbandák is állandóan munkában állottak. Abban az időben a magyar hazafias nótákat, mint a Kossuthnótát, Rákóczi-indulót stb. inkább csak követválasztáskor volt szokás játszani és énekelni.

Makón is nagyban készültek a választásra, mert két országoshírű jelölt állott egymással szemben. A kormánypártnak gróf Tanárky Gedeon volt a jelöltje, kivel szemben Justh Gyula lépett fel negyvennyolcas függetlenségi programmal.

Justh Gyula akkor lett Makó képviselője, akit többek között Verhovay Gyula, a híres író és publicista is támogatott.

A választás előtt történt néhány nappal, hogy Verhovay Gyula táviratban közölte a Justh-pártnal, hogy a következő nap délelőttjén Szeged felől többemagával kocsin Makóra érkezik. A függetlenségi párt vezetői — elég helytelenül — nem közölték Verhovayval, hogy ugyanakkor a kormánypárti jelölt tartja meg Makón, a városháza udvarán programbeszédét, hanem híveiket minden előzetes engedély nélkül a „Korona” nagyvendéglő elé összehívták.

Mivel a kedélyek már úgyis fel voltak csigázva, a hatóság nem engedhette meg, hogy mindkét párt egyszerre és egymás közelében tartson népgyűlést. Amikor tehát tudomást szerzett a függetlenségi párt készülődéseiről, intézkedett, hogy Verhovayéknak a városba való bevonulása mindenáron megakadályoztassék. Ennek foganatosítására a csendőrség kapott felhívást.

Verhovayék másnap délelőtt 10 órakor érkeztek a Maros hídjához, hogy Makóra bevonuljanak. De ott csalódás érte őket, mert nem a függetlenségi választók hada, hanem a csendőr karhatalom fogadta, mely karhatalom azután kényszerítette őket a visszafordulásra.

Erről a városban összegyűlt függetlenségi választók hamarosan tudomást szereztek és felháborodásukban a városháza elé vonulva, megtámadták azt. Kiadták egyesek a jelszót, hogy az épületbe be kell hatolni és az ott beszédét tartó kormánypárti jelöltet és kísérőit agyon kell verni, mert ők az okai annak, hogy Verhovayék a városba be nem jöhettek.

A városháza ablakai a felszedett járdakövektől pár perc alatt összetörték. A zárt nagykaput a városi rendőrség védte. Hanem bizony az a 15—20 főből álló gyalogosrendőr a több ezer főre felszaporodott tömeg köostromának alig tudott ellentállani. Mikor pedig egy féltégla a rendőrök parancsnokát, Nagy János rendőrkapitányt homlokán találva leterítette, kit a dühöngő nép elől az

épületbe kellett bevinni, a védelem megingott. A rendőrök egészen a kapuhoz szorultak. Ha gyors segítség nem jön, megtörténik a nagy szerencsétlenség, amitől tartottak: a kapu enged és a benyomuló, elkeseredett függetlenségiiek a bentlévő kormánypártiakat megtámadják.

A csendőrök Verhovayékat a Maros hídjától egész Kiszomborig kísérték. Visszajövet azután a hídnál értesültek arról, hogy mi történik a városban a városháza előtt.

Nem telt bele öt perc és Tyll László hadnagy úr parancsnoksága alatt egy szakasz lovascsendőr máris a városháza előtt termett. Úgy jöttek, mint a fergeteg és egyenesen a városháza bejáratához tartottak, hogy a többnyire már megsérült rendőröket szorongatott helyzetükből kiszabadítsák.

A nagy néptömeg a csendőröket is közáporral fogadta s mivel azok lóháton voltak, könnyebb volt őket eltalálni. De azok mitsem törődve a feléjük zúduló kövekkel, minden igyekezetük arra irányult, hogy a kapuhoz férközve, az épület elől a tömeget visszaszorítsák és lehetőleg széteszlásra bírják. Ez azonban nem ment simán, mert a kövek folyton repültek és a csendőrök közül már mindenki kapott néhány sebet. Tyll hadnagy urat egy éles kődarab az arcán sebesítette meg.

A tér tisztogatása közben az őrmester lovát a tömeg lefogta és lovasával együtt fel akarta fordítani. Az őrmester lovát megragadták, egy hatalmas szál ember a kantárba kapaszkodott bele. Az őrmester felszólította, hogy a kantárt eressze el. Az illető azonban többszöri felszólításra sem engedelmeskedett s a tömeg már-már lecibálta lováról a csendőrt. Erre az őrmester súlyos vágást mért a ló fejét tartó ellenszegülő fejére. A vágás halálos volt. A tömeg erre még vadabbul fordult a csendőrök ellen. Féltéglák röpültek a csendőrök felé és azok bizony el is érték azokat. Tyll hadnagy úr még akkor sem nyúlt komolyabb eszközökhöz, a löfegyverhasználatot még mindig nem rendelte el, bizva abban, hogy a tömeget nagyobb véráldozat nélkül is szét tudja oszlatni. Ez a törekvése sikerült is.

Harsány hangon beszédet intézett a néphez és felvilágosította, hogy a csendőrök a városházán lévő embereket minden körülmények között meg fogják védeni. Ő azonban a löfegyverhasználatot szeretné elkerülni, nehogy annak következményét ártatlan özvegyek és árvák sirassák. Gondoljanak tehát a családjukra, feleségükre és gyermekeikre — mondá — és hagyjanak fel erőszakoskodásaikkal. Oszoljanak szét és menjenek haza.

Ezekre a szavakra azután a tömeg lassan oszladozni kezdett.

Verhovay Gyula és kísérete másnap délelőtt Makóra tényleg megérkezett és Verhovay a beszédét megtartotta. Mikor a csendőrök rendfenntartás végett a gyűlés színhelyére érkeztek, a függetlenségi választók most már nem mutattak velük szemben ellenszenvet.

*

A következő eset is még a nyolcvanas évek elején történt, közvetlenül azután, hogy a szegedi II. számú csendőrkerületet felállították és a lovascsendőrörs Makón is megkezdte működését.

Mint tudjuk, akkor még napirenden voltak — különösen az Alföldön — az útonállások, rablások és más súlyosabb természetű bűncselekmények s a kolozsvári

után azért is állították fel legelőbb a szegedi csendőrkerületet, hogy ezek a bajok megszűnjenek.

Egy zuzmarás, hideg téli reggelen az iskolába igyekeztem a makói főtéren és az abba torkoló Megyeháza-utcán nagyobb ácsorgó embercsoportot találtam. Az ácsorgók türelmetlenül várakoztak valamire. Kérdésközdve megtudtam, hogy a makói csendőrök előző éjjel rablókat fogtak el és azokat fogják nemsokára a csendőrlaktanyába kísélni.

A hallottakra nekem is elment a kedvem az iskolábanaménéstől; el is határoztam menten, hogy bármi történjék is, de a csendőrök jövetelét én is bevárom.

Nem is sokat kellett várni, mikor az Aradi-utca felől feltűnt a csendőrök kakastolla. Négy lovascsendőr két szép pej ló mögé akasztott kocsit kísért a főtér felé.

Az elfogott rablókat mindenki látni akarta, azért életveszélyes volt a kocsi, illetve a csendőrgyűrű körüli tolongás.

Több pajtásommal én is odafurakodtam a hátulsó saroglyához és jól szemügyre vettem a kocsiban elhelyezett rablókat.

A kocsiban hat megbilincselte embert láttam; négy ült, kettő pedig a kocsiderékban, szalmán feküdt; mindegyiknek a ruhája és a kocsi belseje csupa vér volt. A sebeik már be voltak kötözve, egyik-másiknak a kötésből csak a szeme látszott ki.

Csak egy órával érkeztem később az iskolába és mert többen voltunk, akik a csendőrök miatt elkéstünk, a tanító úr a megfenyítéstől kivételesen eltekintett.

A csendőrök „rablófogását” a makói „Maros” c. lap másnapi száma „Derék csendőreink — kiket még a golyó sem fog — ismét jó fogást csináltak” cím alatt az alábbiak szerint ismertette:

„Fehér Ignác őrmester, makói csendőrösparancsnok Komáromi József nevű csendőrtársával a keddről szerdára virradó éjjelen ellenőrző szolgálatban állott. Ez az ellenőrző járőr úgy éjfélután egy óraker, midőn Kiskirályhegyes község határában egyik útkereszteződésnél a kintlevő és lesállást tartó rendes szolgálati járőrt már ellenőrizte, letért az egyik dülőútra, hogy szolgálatát tovább folytassa.

A járőr, mint rendszeren, most is csak lépésben folytatta útját. Hanem alig haladhatott öt-hatszáz lépésnyire, mikor meghallotta, hogy Kiskirályhegyes felől gyors iramban egy kocsi közeledik feléje. Különösnek találta, hogy azon a kevésbé használt úton oly szokatlan időben kocsival találkozók; azoknak, akik oly hideg, ködös téli éjszakában is kocsira ülnek, bizonyára valami sürgős dolguk lehet. Már azt csak meg kell tudni, hogy kicsodák az illetők és hová mennek?

Fehér őrmester alig beszélhette meg járőrtársával, hogy a kocsin levőket miként vegyék szemügyre, mikor a kocsi a ködből kezdett már kibontakozni.

Az út mellé kétoldalt felállott járőrhöz a jó lovakal vont kocsi hamar oda is ért.

Mikor a kocsin levő idegenek az előttük termett két lovascsendőrt meglátták, minden bevezetés nélkül tüzet zúdítottak rájuk és lovaikat még nagyobb iramra ösztökélve igyekeztek a járőr elöl menekülni.

Ez a nemvárt „barátságos fogadtatás” kissé meglepte a csendőröket, hanem az csak addig tartott, amíg a csendőrlovak megfordultak. Most a járőr a menekülők után vetette magát s mivel a megsarkantyúzott jó csendőrlovak voltak gyorsabbak, hamar utól is érték őket.

A megállásra és a megadásra szóló ismételt felszólításra a kocsin levők sortűzzel feleltek és most még jobban vagdalták lovaikat, hogy menekülhessenek. Ezek után a csendőröknek is löfegyverhez (pisztolyhoz) kellett nyúlni s így a járőr és a kocsin levő hat ember között valóságos ütközet folyt le. A csendőrök előbb a lovakat állították meg s csak azután vetették magukat a menekülni igyekvőkre. Először a lovakat hajtót tették ártalmatlanná, egy jólirányzott kardvágásra kiesett a gyepelő a kezéből. Mivel pedig a csendőr pisztolygolyók is sorra találtak, az idegenek hamarosan megadták magukat. Az egyik, mikor látta, hogy már nincsen menekvés, a kocsiról hátul leugorva, a ködben igyekezett elmenekülni, de vesztére, mert Fehér őrmester golyója őt is megadásra kényszerítette; az illető súlyos comb-lövést kapott. Ezután a csendőrök bekísérték támadóikat Királyhegyesre s ott közölték velük, hogy mi történt: a község házában rablók jártak, az éjjeliőrt leütötték és a község pénzesládáját pénzestől elrabolták, azonkívül az egyik módosabb gazda házában falát kiásták.

Fehér őrmester orvost hivatott. Az orvos szerint az elfogottak valamennyien elég súlyos sebeket kaptak.

Úgy látszik, hogy csendőreinket nem fogta a rablók golyója, mert a harcban egyik sem sebesült meg, pedig úgy Fehér őrmesternek, mint Komáromi csendőrnek köpenyét és kalapját a rablók golyói több helyen átlukasztották. Csupán az őrmester lovának nyakát horzsolta egy lövedék.

A csendőrök nagy eréllyel fogtak a nyomozáshoz, ami gyorsan is ment. A megejtett motozás és kikérdés után az őrmester sorra bizonyította rá a gyanúsítottakra bűneiket. De nem is tagadhattak, mert a bűnjelek még mind együtt voltak, a pénzesláda is ott volt a kocsi fenekén, a rabolt ruhanemű alatt, teljesen érintetlenül. A gyanúsítottakat csupán a leütött — később magához tért — éjjeliőrrel és a béresgyerekekkel kellett szembesíteni.”

Az eset után Makó közönsége még nagyobb tisztelettel és szeretettel fordult a csendőrök felé, léptenyomon megsüvegelte őket. Mi pedig, gyerekek, ha csendőrszolgálattal találkozunk, megilletődve tekintünk rá, mert az volt a meggyőződésünk, hogy a tollaskalapos csendőr valami földöntúli lény, akitől mindenkinek félnie kell; az ő fegyvere mindenkit eltalál, de őrá még a rablók golyói is visszapattannak.

*

A szerb királygyilkosság után — mert a dunamenti szerb oldalon nagyobb mozgolódás volt észlelhető — az Aldunán Orsovától Básiáig 14 új csendőrszolgálatot állítottak fel sürgősen. Az új őrszolgálatok legénységét, teljes felszereléssel a kolozsvári I. számú csendőrkerület adta s így az orsovai szárnyhoz áthelyezett ezen legénység a kolozsvári kerületnél akkor használatban volt sárgarézfogantyús gyalogsági kardot hozta magával.

Ez a sárgarézfogantyús kard — mely még a volt erdélyrészi csendőrszolgálatból származott — a mostani rendes gyalogsági kardnál jóval szélesebb és nehezebb kard volt, amellyel — szükség esetén — igen súlyos vágásokat lehetett osztogatni.

A kolozsvári kerülettől áthelyezett altisztek között volt Szekeres József őrsvezető is, akit később az ugyan-csak orsovai szárnyhoz tartozó rakasdiai gyalogszolgálat vezetésével bízták meg. Természetesen oda is az Erdélyből hozott felszerelését vitte magával.

Szekeres őrsvezető, mint igen tevékeny altiszt,

nagy eréllyel fogott hozzá, hogy az örskörletben rendet teremtsen.

Egyik feljelentés a másik után érkezett az örsről az oravicabányai szolgabírói hivatalhoz; onnan pedig sorra jöttek ki a kiszabott büntetések. A román paraszt a rá kiszabott pénzbüntetést semmi szín alatt sem fizeti meg, inkább leüli; de a fogságbüntetést is csak akkor tölti ki, ha a csendőrijárőr elővezette.

Az örsvezető tudta, hogy a kevésbé törvénytisztelő örskörletbeli lakosok haragszanak rá, de ő azzal mitsem törődött. Neki — mint mondotta — csupán az a fontos, hogy Rakasdián és annak környékén — ahol ő felelős a közbiztonságért — a legnagyobb rend legyen és a lakosság tanulja meg a törvényt tisztelni.

Egy borongós őszi estén Szekeres örsvezető vacsora után — csak úgy kardosan — kiment a községbe sétálni, hogy a vacsorát lejárja. Séta közben azután találkozott az egyik tanítóval, kinek hívására betért az egyik vendéglőbe. A vendéglőbe való betérése előtt azt mondotta a tanítónak, hogy mivel neki később otthon dolga lesz, a vendéglőben csak addig fog tartózkodni, amíg a pohár borát megitta. Szándéka volt azon estén ellenőrzőszolgálatba menni.

Az örsvezető, mikor a fröccsét elfogyasztotta és kifizette, elköszönt a tanítótól, azzal, hogy a lak-tanyába megy.

Kilépve a vendéglőből, útját a laktanya felé vette, de alig tett néhány lépést, amikor a vendéglő ablakfüggönyén keresztül átszűrődő csekély világosságnál észrevette, hogy a fal mellől egy ember előugorva, egy már felemelt vastag bothoz hasonló eszközzel a fejére készül lesujtani. Szekeres örsvezetőnek már csak annyi ideje volt, hogy a fejét félrekaphatta s így a súlyos ütés csak a balvállát érte. Az illető támadó rögtön újabb ütésre emelte a botot, de mielőtt lesujthatott volna, ebben megelőzte őt Szekeres.

A vállát ért súlyos ütés után — mely elég nagy fájdalmat okozt — az örsvezető nem vesztette el lélek-jelenlétét, hanem rögtön kardjához kapott és borotva-éles kardjával csak úgy kapásból hátra, a támadóra vízszintes irányban hatalmas vágást suhintott. A le-adott vágás után az örsvezető a sötétben csak annyit látott, hogy támadójának ütésre emelt karja botostól lehanyatlik, azután az ember elvágódik.

Szekeres örsvezető azonnal visszasietett a vendéglőbe világítóeszközüért, hogy szemügyre vehesse, mi történt a támadójával.

A gyertyával visszatérő örsvezető és a vendéglőből vele kitódult kíváncsiskodók elé borzalmas látvány tárult. A járda mellett egy teljesen lefejezett emberi testet találtak, nagy vértócsában, mely még mindig erősen szorongatott egy elég vastag, kissé már meggömbült vasbotot. A főt a törzstől mintegy 3—4 méter távolságra, a járda mellett találták meg. A hulla barna szörkabátot (kocsokot) viselt és ezen kabátnak a nyaka is úgy át volt szelve, hogy csak egy kis foszlány tartotta a többi részéhez.

A hullában az egyik többszörösen büntetett rakasdiái veszélyes közártalmúra ismertek, aki Szekeres örsvezetőt bosszúból akarta elpusztítani. Az illető többek előtt hangoztatta, hogy az örsvezetőt egyszer agyonüti vagy lelövi, mert az őt az ellenőrzésekkel folyton zaklatja.

Az ütésre használt vasbot olyan hatalmas fegyver volt, hogy azzal nemcsak egy embert, de egy ökröt is agyon lehetett volna sujtani.

Az eset után úgy volt, hogy Szekeres örsvezetőt más örsre helyezik át, nehogy újból életére törjenek, az örsvezető azonban kérte, hogy csak hagyják továbbra is Rakasdián, nem fél ő senki bosszújától sem.

Igaza volt! Neki nem is kellett félnie, mert ellenségei most már nem tartottak, hanem a szó szoros értelmében rettegtek tőle. Igaz, hogy csak addig voltak ellenségei, amíg a lakosság hozzá nem szokott a törvénytisztelthez.

Később pedig a közártalmúak is szinte megkedvelték, mert lépten-nyomon jó tanáccsal látta el őket és megmagyarázta nekik, hogyan kell a törvény keretein belül, vagyis tisztességes úton az étellel megbirkózni.

*

A kilencvenes évek végén egy szép holdvilágos, hideg téli éjszakán a kiskundorozsmai lovasörs Hevesi József csendőr és Kormányos János próbacsendőrből állott járőre a II. számú őrijáratban rendes szolgálatot teljesített.

A járőr úgy éjjel tizenegy óráig minden esemény nélkül teljesítette szolgálatát, mikor azonban a Dobó-féle tanyához ért, ott tudomásul vette, hogy az egyik szomszédos tanyában, Gyuris István tanyáján „dugott” bált tartanak.

Tudni kell, hogy az időben a szegedi, kisteleki és a kiskundorozsmai tanyák között nagyon lábrakapott a „dugott”, vagyis az engedély nélküli bálók tartása, mert a rendesen nagy legényháborúval végződő tanyai táncmulatságokat a hatóság csak ritkán engedélyezte. Ha engedélyt adott is egyik vagy másik csárdában lefolyó táncmulatság tartására, feltétlenül kikötötte, hogy az csak éjfélután 2—3 óráig tarthat és csakis hatósági közegek felügyelete mellett.

A szegedkörnyéki tanyai legények azelőtt, ha valamilyen mulatságba mentek, sohasem indultak el üres kézzel; bicskát, botot, egyesek még töltött pisztolyt is feltétlenül vittek magukkal, arra számítva, hogy a mulatság verekedés nélkül úgy sem fog elmúlni. Amíg a mulatság tartott, a pisztoly a nadrágzsebben, a bicska pedig nyitott állapotban a csizmaszárban állott készenlétben, míg a hatalmas akácfa-„fütykös” kint valahol biztos helyen volt elrejtve.

A járőr, mihelyt tudomást szerzett a szomszédban folyó „dugott” bálról, lovait a Dobó-tanyán visszahagyva, átment a Gyuris-tanyára.

A tanyába érve, a járőr a tanya egyik nagyobb helyiségében mintegy 25—30 táncoló párt talált, egy másik kisebb helyiségben pedig néhány idősebb magyar koccintgatva mulatozott. A tánchoz a zenét egy cimbalmos szolgáltatta.

A járőr egy-kettőre végét vetette a mulatságnak. Morogva bár, de hazakészülődtek a legények. Látva a komoly készülődést és mert többen már el is távoztak, a járőr is elindult a Dobó-tanyára, lovaiért.

Útja egy elég széles legelőn vezetett keresztül. Alig értek a legelő közepéig, mikor az elhagyott Gyuris-tanya felől nagy lármát és szitkozódást hallottak. Szidták a csendőröket.

A csendőrök az ilyen távoli szitkozódásra nem akartak reagálni, tovább folytatták útjukat. De alig haladtak még mintegy 25—30 lépést, mikor a holdvilágnál észrevették, hogy egy nagyobb embercsoport gyorsan feléjük közeledik. A közeledők — kik nagy botokkal hadonásztak — káromkodva biztatták egymást, hogy üssék agyon a csendőröket.

A járőr a legelő közepén teljesen védtelen helyen állott, ahol bizony ki volt téve a teljes bekerítésnek. Kormányos próbacsendőr meg is kísérelte azt javasolni járőrvezetőjének, hogy fussanak a Dobó-tanyáig és támadóikat a tanya oldalánál várják be, ott legalább hátulról védve lesznek. De Hevesi csendőr a próbacsendőrnek eme javaslatát visszautasította, mondván: Hát hogy gondolhat olyat, hogy mi innen elszaladjunk; mit szólnának a támadók, ha minket futni látnának? Hiszen mi magyar csendőrök vagyunk és töltött puska van a kezünkben, éles kard pedig az oldalunkon, tehát nekünk nem szabad semmiféle támadók elöl megfutamodni.

Hevesi csendőr most gyorsan megmagyarázta járőrtársának, hogy ha a támadók egészen közelükbe érkeznek és esetleg körül is vennék őket, miként viselkedjék és a támadásokat miként utasítsa vissza.

Alig helyezkedett a járőr védekező állásba, illetve fegyverét alig vette kész helyzetbe, mikor a botokkal fenyegetődző, mintegy 20—25 főből álló embercsoport már 50—60 lépés távolságra ért.

Hevesi csendőr a közeledőkre most már harsányan rájuk kiáltott, hogy: „A törvény nevében álljanak meg és forduljanak vissza, mert különben fegyvert használunk!”

Erre azonban a folyton közeledő támadók még nagyobb szitkozódásba törtek ki és egyesek kiabálták, hogy a csendőrök nem mernek löni. Csak agyon kell őket verni, hogy máskor ne zavarják meg a mulatozásunkat — biztatták egymást.

A csendőr még kétszer megismételte a megállásra szóló figyelmeztetését s mikor látta, hogy az mitsem használ, mert a támadók a járőrt már 20—25 lépésre megközelítették és megrohanni készültek, fegyverét arcához emelve, abból a támadókra egy jól irányzott lövést adott le. A másodcsendőrnek egyelőre nem engedte meg a tüzelést.

Másik lövésre már nem is volt szükség, mert Hevesi csendőrnek a jó „Kropatsek”-féle fegyverből leadott kitűnő lövése egyszerre négy támadót terített le. Leterítette az elöl haladt főkolompost és az utána jövőkből még hármat. A többiek, mikor meglátták a lövés hatását és hallották elesett társaik fájdalmas ordítását, megijedtek és visszafordulva, gyorsan elmenekültek.

Az orvos a négy súlyosan sebesült legény közül csak egynek az életét tudta megmenteni, mert három — mire a kiszállott bizottság a Dobó-tanyára megérkezett — már meghalt.

Hevesi csendőrt a kiskundorozsmai örskörletben sokáig emlegették; amíg ő a dorozsmai örsön szolgált, a legények még csak gondolni sem mertek arra, hogy engedély nélkül táncmulatságot rendezzenek. De az sem jutott eszükbe, hogy csendőrt támadjanak meg.

*

A vizsgálat mind a három fegyverhasználat ügyében megállapította a jogosságot.

Csakis az, akiben valami isteni van, bizakodhatik abban, hogy a maga törvényhozója tud lenni. Kell, hogy szíve melegedett, akarata hittal teljes, szeme éles legyen; kell, hogy egyszerű elhatározása oly erős legyen számára, mint a vaskényszerűség mások számára.

EMERSON (Önbizalom).

Az alibi.

Írta: SZÉKELY VLADIMIR ny. főkapitányhelyettes.

Alibi: latin szó. Azt jelenti: másutt. A büntetőeljárásban az alibi a világ minden nyelvén ezzel a szóval kifejezve annak a jelzése, hogy a gyanúsított a bűncselekmény elkövetésének idején nem volt, nem lehetett a bűncselekmény helyszínén. Alibit bizonyított.

Felesleges kiemelni, hogy az alibi, annak igazolása és bizonyítása a gyanu ellen védekezők között igen népszerű, a szerezcsenmosdatásnak is határozottan nagyon gyakorolt módszere. Sőt a bűnözés megrögzöttjei között, abban a világban, ahol a bűn ipar, foglalkozás, az alibi-szerzésnek, az alibihamisításnak egyenesen tudománya és rendszere van. Gondoljunk az amerikai alvilág üzemeire és gazságaira, melyek elsőrendűen ravaszkodnak a számbajövő tetteseknek valósággal művésziösen előkészített és megszervezett alibiijeiben.

De ne is menjünk ilyen messzire! Mert a mi bűnözési krónikánk sokkal egyszerűbb természetrajzában is lényeges szerep jut az alibi körüli mesterkedéseknek.

És ha nem mesterkedés? Hanem a valóban igaztalanul meggyanusítottak természetes védekezése és igazolása? Ez is lehet.

Eppen azért alibibemondáskor, annak felajánlott bizonyításakor a legnagyobb körültekintéssel kell eljárunk. Lelkiismeretes vizsgálódás, pontosság a fő. Nemcsak az alibimondó mentéséről van ilyenkor szó, hanem főképen magáról a nyomozásról, annak érdekéről is. Egy-egy összeomló alibi súlyos tétel a gyanúsított ellen, ellenkező esetben pedig megmenekülünk attól, hogy az egész ügy kárára, esetleg erős látszatok megtévesztésének hatása alatt hamis irányban vesztegeltessük a nyomozást.

Mi tehát a teendő egy-egy alibi tisztázásánál? A legfontosabb, hogy mindenekelőtt a szóban forgó bűncselekmény elkövetési helye és időpontja a lehető legpontosabban állapíttassék meg.

Hely és idő! Ugyebár megtörténhetik egy meggyilkolt emberrel, hogy nem ott ölték meg, ahol meglelték, mert a holttestet oda is hurcolhatták. Esetleg a mai öltöszerszámok tökéletessége mellett távolról is leteríthették a meggyilkoltat. Időben pedig? Vegyünk csak egy gyújtogatást. A tűz órákig lappanghatott, míg kitört és észrevették.

Hogy lenne tehát valamely alibi vizsgálata teljes és megnyugtató, ha a bűncselekmény elkövetési helye és időpontja, időtartama már előzetesen nem tisztázódott tökéletesen?

Lényeges, hogy az alibibizonyíték időben a bűncselekmény egész véghezviteli idejére szól, szólhat-e, vagy sem. A tanúk egész idő alatt látták „másutt”: más helyen a gyanúsítottat? Sok-sok jellegzetes, az alibiigazolás kérdésére döntő eltérések és ingadozások mutatkoznak itt, melyek mögött nem egyszer a tettes tervszerű megtévesztése vonulhat meg.

— Én X-el este 9 óra 5 perckor találkoztam a falu alvégén, a mondott napon — mondotta egy esetben egy alibitanu. Onnan tudom olyan pontosan, mert pont akkor igazítottam a toronyóra után az órát. Az erdő széléről pedig, ahol leszárták Balázs gazdát este 9 órakor — mert akkor hallották segítségért kiáltani —, legalább 15 perc kell, míg valaki az alvégre ér. A csendőr erre egy embert az erdő széléről a falu alvégre futtatott és nézte az órát. Kiderült, hogy öt perc alatt a távolságot meg lehetett futni.

Van még érdesebb is. Egy alföldi kis városka mellett betörték este a földesúr kúriájába. A betörés

pontosan tizenegy órakor történt. A betörőt az inas megzavarta, aki a megfutamodó betörőben meg is ismerte a Rongyosék nemrég hazakerült fiát. Persze, hogy hült helye volt, mire keresték. Azt mondták, hogy a féltizenegyes vonattal visszautazott Budapestre. Így magától értetődik, hogy a betöréshez semmi köze. Ki látta utazni? Nem fontos! — védekeztek. A fő, hogy másnap reggel hat órakor már látták Pesten. Arra van tanu. Már pedig oda csak úgy juthatott, ha a féltizenegyes vonatra felszállt. Más vonat nincs.

A csendőrök e bonyodalmas alibi ügyében azonban hamarosan megállapították, hogy a menekülő betörő lóhalálában a tízkilométerre levő gyorsvonati állomásra igyekezett, ahol a félegyes gyorsra még fel tudott kapaszkodni.

Más! Egy szabóműhelyben, ahol sok szövet is volt felhalmozva, éjszaka tűz ütött ki. A műhely melletti kis lakásban aludt a szabó. Mikor a tűz elharapózott, kétségbeesetten kiáltott segítségért. Nem tudott a szobájából kijönni, annak ajtaját kívülről elreteszelték. A tüzet tehát nyilván gyújtogató okozhatta, aki — nehogy meglepjék — a szabóra rácsukta az ajtót.

A műhely elég tekintélyes összegre volt biztosítva. Ez szeget ütött a nyomozó fejébe. Mert miért és ki más gyújtogathatott itt, mint maga a szabó? A helyszíni szemle alkalmával a detektív az ajtó tolózárját is beható vizsgálat alá vette. Frissen volt az olajozva, majd közelebbi szemlélődés mellett az ajtószéleken és az ajtófoglatban frissen metszett bevágások voltak láthatók. Ezeket a bevágásokat nyilván azért csinálták, hogy a külső reteszt vékony spárgával belülről is a zárba tolhassák. Meg is próbálta nyomban a detektív. Egész könnyen sikerült. Ezzel hamarosan készen volt a tényállás. A szabó, hogy a biztosításhoz hozzájuthasson, maga gyújtotta fel a műhelyét s nyomban gondoskodott fényes alibiről. Hogy gyanusíthatták meg, mikor a szobájába volt zárva? Hisz majd odaégett!...

Nagyon sok csalafintaság bújik meg egy-egy alibi körül. Sokszor előre kitanított, felbérelt alibitanuk vonulnak fel. Ilyenkor egy kis lélektani megfigyelésnek is helye van. Mindig gyanus a vádlott melletti tulságos kardcsörtetés, a nagyon is javára szóló beszéd. Aki élesen figyel, észrevehet bizonyos betanultságot, még a szavak is egyeznek sokszor a gyanúsított és az alibitanuk előadásában, — feltünővé válhatik azután az éber szemnek az is, hogy milyen jó és milyen bőbeszédű az alibitanuk memóriája. Igazán a legapróbb dolgokra is emlékeznek..., olyanokra, melyek különben nem szoktak az ember elméjében megragadni.

Az időpont tekintetében tudni kell, hogy a falusi órák megbízhatatlanok, egymástól nagy eltérésekkel mutatják az időt. Azután az emberek mindig csak hozzávetőleg tudják az időt, sokszor órákat is tévednek jóhiszeműen. Összebeszélte alibinél fontosak a részletek: ki mikor érkezett, mikor ment el, kik voltak jelen, mit csináltak, miről beszéltek, ki mit mondott, ki hol ült, vagy állott stb. Ezeket a részleteket nem szokták, de nem is tudnák előre megbeszélni.

Mindenkép fontos annak a megállapítása, hogy a gyanúsított és az alibitanuk milyen viszonyban vannak egymással, érdekeik, összeköttetésük vág-e. Lehetnek esetleg az alibitanuk homályban meglapuló cinkosok is.

Vannak természetesen jóhiszeműen tévedő alibitanuk is. Tévedésüket esetleg maga a tettes is készakarva segítheti elő. Megtörtént, hogy Nagy Pál egy sötét este — tíz óra volt már — megleste régi haragosát, Kis Janit, rárontott és szíven szúrta. Szegény, hamarosan elvérzett. Félóra múlva találtak rá holtan, még meleg volt

a teste. A községi orvos pontosan megmondotta: — Biz' az egy félóra előtt még élt. Vajjon nem a Pali bánt-e így el a Janival? Mert haragosa volt. — Suttogtak, hümmögtek. A csendőrök is beleszóltak, de Nagy Pál semmiről sem akart tudni. Hogy is lehetne ő a gyilkos, mikor — alibije van? Féltíz órakor ő már a kocsmában volt. Mindenki láthatta. A Jani leszúrása pedig tíz óra körül volt. — De én láttam — szolt közbe a kiszolgáló lány —, hogy maga, mikor bejött, hátratólta az órát! — Vége lett az alibinak.

Tévedhetnek végül minden különösebb mesterkedés nélkül is az alibitanuk.

— Igenis, nem lehet a Józsi ludas abban a lólopásban! — mondja Gergely gazda. — Én tanuskodom mellette. Kilenc óra 37 perc volt, mikor azon a napon este a Józsi beállított hozzám és attól kezdve ki sem mozdult tőlem. A lovat pedig tíz órakor kötötték el. Hát mit akarnak tőle?

— Honnan tudja olyan pontosan percre is az időt? — kérdezte a csendőr.

— Tetszik tudni, a vasúti állomás mellett lakom. Tudok minden jövő-menő vonatról. Tudom, mikor megy az esti vonat. Ha hallom a füttyjét, tudom, hogy kilenc óra 37 perc az idő. Mikor pedig a Józsi bejött hozzánk, ép akkor füttyült a vonat.

A csendőr nem elégedett meg ezzel a magyarázattal, hanem utánajárt a dolognak. Kiderült, hogy azon a napon az az esti vonat kerek egy órát késett. Megdőlt a Gergely gazda okoskodása és kiderült, hogy a Józsi csakugyan lóköto.

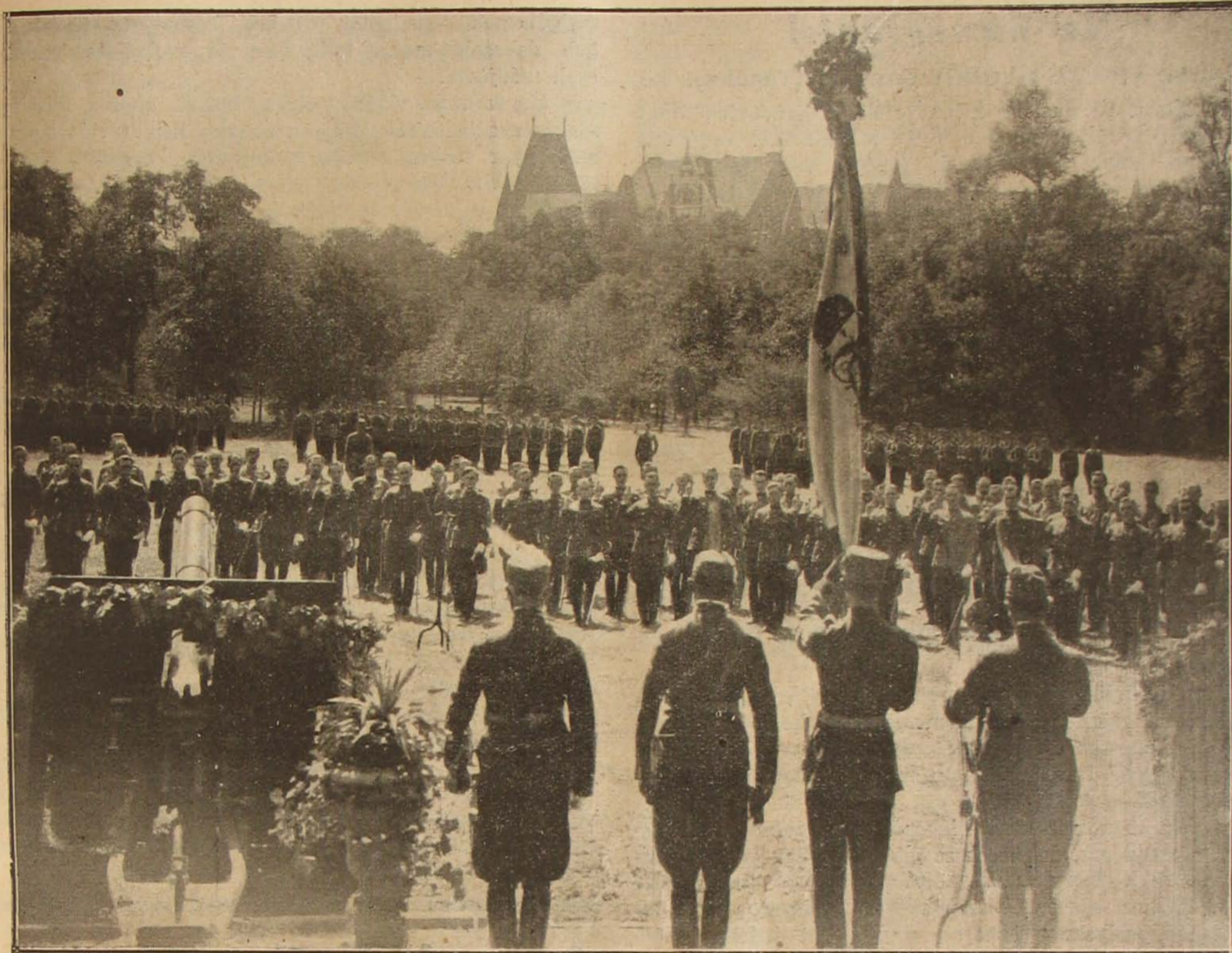
*

Sok ága-boga van ennek a mi hivatásunknak. A huncutságok birodalmát járjuk. Megtéveszthetnek és tévedhetünk. Mások gonosz szándéka, saját önkéntelen mulasztásaink az örök ellenség. Csak erős éberséggel és dolgozó elmével állhatunk meg győzedelmesen. Mindig teljes lélekkel legyünk bent a nyomozásban, ne legyünk sohasem — másutt. Amikor a lelkiismeret kérdez, nekünk nem lehet — alibink.

Tisztavatás a Ludovika Akadémián.

A Ludovika Akadémiáról kikerülő új hadnagyok avatása augusztus 20-án, Szent István napján, délelőtt folyt le, díszes ünnepség keretében. 7 órakor az akadémiaparancsnok a tiszti- és tanárikar jelenlétében a díszteremben kihirdette az új hadnagyok kinevezését és kiosztotta a Ludovika Akadémia elvégzését tanúsító okleveleket, valamint a ludovikás gyűrűket. Fél 9 órakor hálaadó istentisztelet volt, amelyen a róm. kath. és protestáns lelkész búcsúztató szavakat intézett a felavatandókhoz. Ennek befejeztével az akadémiaparancsnok kiadta a Nemzeti Kaszinó „Széchenyi István” alapítványának ezidei hozadékát *Balássy Miklós*, az egyéb jutalmakat pedig *Vatter László*, *Kovács László* és *Baumann Gedeon*, végzett akadémikusoknak.

A nyilvános ünnepség fél 11 órakor kezdődött az ősi Alma Mater parkjában, ahol szépszámu és előkelő közönség gyűlt egybe. A *Kormányzó Úr Ő Főméltóságának* képviselőjében a m. kir. honvédség főparancsnoka, *vitész Kárpáthy Kamilló* gyalogsági tábornok jelent meg, aki megérkezése után kíséretével az arcvonat előtt elhaladva a Himnusz hangjai mellett fogadta a kivonult akadémikusi alakulatok díszelgését. Miután a felavatandók a Ludovika-szobor elé vonultak és félkörben csoportosultak, *vitész Szinay Béla* tábornok, akadémiaparancsnok

Tisztavatás a Ludovika Akadémián: az új hadnagyok esküje.

(Schäffer felv.)

magasszárnyalású búcsúbeszédet intézett a felavatandókhoz. Ezután előre hozták az akadémia zászlaját és következett az eskü, minek elmondása után az évfolyamelső *Vatter László* mondott köszönetet bajtársai nevében az akadémia parancsnokának és a tanárikarnak. Beszéde végétével az ifjú hadnagyok ősi szokás szerint kardot rántottak és a kardpengék csengése közben a ludovikás jelmondat: „A hazáért mindhalálig!” kiáltással pecsételték meg fogadalmukat. Az ünnepséget a kivonult akadémikus alakulatoknak a ludovikás induló hangjaira végzett feszes díszmenete zárta be.

Ezután a Kormányzó Úr képviselője a megjelent előkelőségekkel együtt megtekintette az akadémia főépületének I. emeleti folyosóján és a díszteremben újonnan átrendezett és kiegészített képcsarnokát, valamint az akadémia múzeumát.

A felavatott hadnagyok névsora: A gyalogsághoz: Dienes Ödön, Kovács László, Chotvács-Herényi Béla, Burza Béla, Labancz Gyula, vitéz Tóth-Halmay József, Tarnói Tarnóy András, Fodor Sándor, Jávorszky Kázmér, Knoblauch László, Turner Gyula, Durkó András, Göbölös Zenó, Kocsis Miklós, Szopkó György, Molnár István, Csethe István, Scholtz József, Locsava László, Thyll Géza, Bajzáth János, vitéz Szentgróthy Tibor, Bereczky Tibor, Vásárhelyi József, Hobler Rezső, Varga Sándor II., Szentgyörgyi Ferenc, Radnai László, Mátékovics Endre, Zobori Pachner Róbert, Bánhidly Ödön, Kessler János, Nyáry György, Lotz Tibor, Nagy Elemér, Dorner Lajos. *A lovassághoz:* Rajtsán László, Debre-

czeny Pál, Crettier Ferenc, Bobrovniki Bobrovniczky Tamás, Cserny Miklós, Havas Kálmán, Sándy Gyula, Nagy Kálmán, Jankovich Lőrinc, Bubics Károly, Boronkai Boronkay Lajos, vitéz gróf Haller Alfréd, báró Piret de Bihain István, Tövisházi Ferjentsik Ottó. *A tüzérséghez:* Vatter László, Técsői Móricz Zoltán, Simon László, Schick László, vitéz Skublics Viktor, Liedemann Vilmos, nemes Hausner József, Majoros István, Pap László, Braxatoris Oszkár, Simon Jenő, Báthy Zoltán, Merényi Scholtz György, Heincz Ádám, Udvardy-Trajtler Tibor, Vasváry (Vaszko) Elek, Illy Gusztáv, Tóth Béla, Németh Ernő, Utczás (Meidlinger) András, Csegezi József, Nagyernyei Kelemen Tibor, Gyulassy Elemér, Réthy Antal, Lugos (Lencz) István, Horváthy Sándor, Osdolai Zsögön Tibor, Illykovicz Imre, Szőke Barnabás, Szőkefalvi Szentmiklósy István, Velikei és Besenyői Skublics Márk, Prutkay János, nemes Jankovich Pál, Magyarizségi Isépy Dezső, Szentmártoni Onódy Pál, Bujnovszky István, Koronváry (Schmidt) Miklós, Képes-Winkler András, Szalóky László. *A műszaki csapatokhoz:* Esze (Mentz) Jenő, Száraz Ernő, Párkányi László, Halmay Tihamér, Lüdecke-Greksa Gyula, Weszelevszky Emil. *A híradócsapathoz:* Beleznay István, Eltér Kornél, Putz Jakab, Kislapási Juhász Bálint, Tóth Endre, Gazdy Béla. *A vonatcsapathoz:* Lippahorai és Csikszentgyörgyi Mártonffy-Pillepich Dénes, Torbágyi József, Zytás Pál, Szadeczky Szabolcs, Szük András, Wattersheimi lovag Wettstein György. *A gépkocsizó csapatokhoz:* Mozsáry Mihály, Szártory (Franz) Hubert.

Ne fecsegjünk!

Írta: VINCZE GYÖRGY örmester (Tapolca).

A Szut. 91. pontja megköveteli a csendőrtől, hogy feltétlenül kerüljön minden olyan magatartást vagy cselekményt, amely a szolgálati fellépés vagy megjelenés komolyságát veszélyeztetné. Ez a pont a felesleges magánbeszélgetést is olyan hibának mondja, amely a szolgálati fellépés és megjelenés komolyságát veszélyezteti. Nem ok nélkül nevezi annak, mert amilyen jelentéktelennek látszik az e téren elkövetett hiba, époly káros lehet a közbiztonsági szolgálatnak, de különösen a nyomozásnak az érdekeire.

A felesleges magánbeszélgetéssel nemcsak a fellépés és megjelenés komolyságát veszélyeztetjük, hanem ezzel alkalmat adunk arra is, hogy a lakosságnak a csendőrség szolgálati titoktartásába vetett hite megrendüljön s így a bizalom is megszűnik.

Ha a lakosság bizalmát elveszítjük, akkor a titokban elkövetett olyan cselekményekről, melyeknek megtudása a szolgálat érdekében állana, soha, vagy csak nagyritkán tudhatunk meg valamit. Ha az örsök egyes tagjait fecsegőknek ismerik a lakosság körében, akkor a csendőrökre általában nem mernek az emberek kényesebb közléseket rábízni.

Az irodalmi nyelven megszerkesztett, komoly Szut. nem mondhatja, én azonban mondhatom, hogy ezek a felesleges magánbeszélgetések azonosak a — pletykázással. A pletykázás pedig a legműveletlenebb emberek megvetendő szokása.

Nem mondom, mert hiába is mondanám, hogy ne csak a csendőrök, de mások se pletykálkodjanak. Az embereknek ez a csúnya szokása számunkra sokszor hasznos is lehet, mert a csendőr ezen az úton olyan dolgokat tudhat meg, melyeknek ismerete a szolgálat érdekében áll. Mások tehát csak fecsegjenek minél többet, mi csendőrök azonban semmi körülmények között se tegyünk ezt. Nekünk különösen kell vigyáznunk a nyelvünkre, mert úgylis sokan vannak olyanok, akik valótlán események és körülmények elbeszélésével, alattomos híresztelésével törekszenek a csendőrséget kisebbíteni, tekintélyében rontani.

A falusi rossznyelveknek a hírforrásai amúgy is egy fedél alatt élnek velünk az örsfőzőnk személyében, tisztelet közülük azoknak, akiket ez a ritka kivétel megillet. Kezeljük tehát őket úgy, ahogyan ez helyes: alkalmazottakként. Emberségesen, de hűvösen, különben a velük közöltek a falusi pletykázóknak továbbadják s hogy aztán mi lesz ennek az eredménye, azt mondani is felesleges, azt már mindegyikünk tudja.

Szolgálatban különösen ügyelni kell ebbeli magatartásunkra is. Ha a szolgálatban álló csendőrök komolytalanul, fölösleges trécselésbe elegyednek a lakossággal, avagy egymás között, ez sokat levon a fellépésnek s általában a szolgálati magatartásnak abból a komolyságából és súlyából, amit az emberek a csendőrtől elvárnak. Legyünk egy fokkal inkább zárkózottabbak, mint egy félfokkal közlékenyebbek a kelleténél.

Az természetesen nem felesleges magánbeszélgetés, aminek a folytatása a szolgálat érdekében áll, vagy aminek olyan a tartalma, hogy nem ártunk vele sem a

szolgálatnak, sem pedig másnak. Társalogni nekünk is kell, de szolgálatban különösen és szolgálaton kívül is csak módjával.

Megemlítek néhány olyan helyet, ahol a felesleges magánbeszélgetéstől fokozottabban kell tartózkodnunk, mert ilyen helyen többek bírálatának vagyunk kitéve, így a tekintélycsorbulás vagy egyéb kár is nagyobb lesz. Ezek volnának az utcák és terek, vasútállomások, vonatok, fürdőhelyek, mozik, színházak stb., népesebb nyilvános helyiségek.

Kellő emberismeret nélkül nem tudjuk megválogatni azokat az egyéneket, akikkel káros következmények nélkül folytathatnánk magánbeszélgetést. Besúgóinkat e tekintetben is válogassuk meg jól, mert a pletykázó emberek nem titoktartók s a velük való kapcsolat többet árt, mint használ az ügyünknek. Ilyenekkel egyébként más sem közöl bizalmasabb dolgokat, sőt az ilyeneket egyenesen eltitkolják előttük. Különben ez a kérdés már más lapra tartozik, mert lényegében szolgálati ténykedést érint, ezért ezt itt nem tárgyalom.

Úgy szolgálatban, mint szolgálaton kívül, szabadságon is szüntelenül az a tudat hasson át és vezéreljen mindnyájunkat, hogy csendőrök vagyunk, így sok szemkeresztűzének, megítélésének vagyunk kitéve. Mi a csendőrhöz méltó magaviseletet esküvel fogadtuk s a magatartás egyik lényeges része az, hogy a szavainkkal, a nyelvünkkel szolgálaton kívül is körültekintően, komoly megfontoltsággal bánjunk.

Felesleges magánbeszélgetés, tehát fecsegés, pletykálkodás helyett foglalkozzunk helyes és szorgalmas önképzéssel, amely minden körülmények között megtermi a csendőrnek az annyira szükséges eredményt: az ismeretek gyarapodását.

A csendőrörsök gazdaságos baromfitenyésztése.

Írta: PÉTERFY TAMÁS.

A csendőrség baromfitenyésztése két osztályba tartozik. Egyik a városok csendőröseinek szűkös belső területe a baromfitartás céljaira. A másik a falusi és pusztai csendőrörsök bőséges tenyészterülettel rendelkező lehetőségei a baromfitenyésztés hasznos üzésére.

A városok túlságosan szűkös területtel rendelkező csendőrlaktanyáin csak baromfitartásról beszélhetünk, mert a tenyésztéshez sem terület, sem természetadta ingyenes eleség nem áll rendelkezésre. Pedig baromfit csakis a hasznáért tartunk és tenyésztünk. A városokban elhelyezett csendőrlaktanyáknak a baromfitartás felel meg. A fölnevelt baromfit megveszik olcsón, soványan és a jó tojó tyúkokat szűkös helyen tartva, letojatják, a kacsát, libát, pulykát soványan megvásárolják kevés pénzen, aztán felhízalva olcsó eleségen, gazdaságos ellátást csinálnak a közgazdálkodás részére.

A tojástermelés igen nasznos így, mert csakis a legjobb tojókat tartják meg az ősszel összevásárolt jércékből, a többi levágják a konyha részére. De ezek a jércék is levágás előtt 14—16 napos dúsan táplált feljavításban részesülnek. A tojástermeléshez a csendőrörsök részére nem ajánlok sportbaromfit, mert ez csak sporttenyésztők kezébe való. Legjobb, ha magyar, hazai tyúkfajták jércéit vásárolják össze és ezek közül állítják be a tojástermelést. Legjobb tojók a parlagi törpelábú magartyúk, a kopasznyakú erdélyi, a borzas magyar, de a közönséges magyar tyúkok között is akad bőven jó tojó. Ezek tartása tojás-

A zászló a katona szemében mindig nagy érték volt, jelképe az egész csapat becsületének. Régente, ha egy ezred valamely várát a legkényszerítőbb szükség nélkül feladott, vagy nyílt csatában megfutott, zászlóit e veszítette. Csak akkor kapta vissza azokat, ha arra újabb érdemeit szerzett.

nyerés céljából azért gazdaságos, mert a betegségekkel szemben ellenálló, igénytelenek és ízletes a tojásuk, szép narancsszín sárgával.

A városban levő csendőrörsök részére azonban legjelentősebb baromfitartást a soványan, olcsón vásárolt kacsák és libák jelentik. Teljesen fölösleges a hizlalás jövedelmezőségéről beszélni, hiszen vannak vidéki családok, akik a libatömésből jómódban élnek. A csendőrörs libatömése is csak gazdaságos és kifizető lehet, ha van hozzáértő örsfőző. A hizott liba, kacsá időrendbe osztandó be, hogy a konyhán értékesíthető legyen a pecsenye, az aprólék rizzsel, a zsír kiolvasztva és elraktározva. Tehát a tömést időrendben kell kezdeni és lehetőleg hosszasan űzni, hogy a vágást az étkezés felvegye. A liba és kacsá húsát igen sokféle alakban lehet a konyhán elkészíteni — még vadasan, vadlére pácolva is —, hogy a csendőrlegénység meg ne unja a szárnyaseledel egyhangúságát. Az bizonyos, hogy ennél olcsóbb pecsenyét a csendőrkonyha nem bír szerezni, mert ha kiszámítják, a finom zsír szinte ingyen marad a hizlalásért, tömésért.

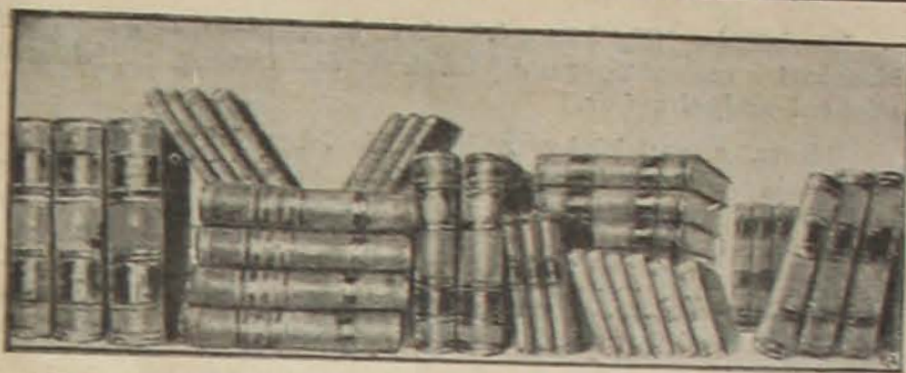
A városi csendőrlaktanyákon bár nincs terület a baromfitenyésztésre, de a tojástermelés és a hizlalás-tömés sokkal jövedelmezőbb a tenyésztésnél, a baromfiszaporításnál és éppen ezért ajánlom a szűkös laktanyaterületre csakis a baromfitartást.

A falusi és pusztai csendőrlaktanyák baromfitartása már a tenyésztés, mert erre a bőséges terület alkalmas kinál. Itt a gazdaságos, haszonhajtó baromfitenyésztés igazi gazdálkodási szükséglet. Mert van nagyterületű kert, ahonnan a fölösleges zöldelés, mint eldobandó, értéktelen anyag — a baromfitenyésztés révén értéké válik. A gazdálkodás konyhájáról kikerülő hulladék biztosítja a baromfitenyésztés fele-eleségét. Mindezek a szemétre mennének, ha a baromfitenyésztés által fel nem használná a gazdálkodás. Jól értsük meg tehát azt, hogy baromfit a hulladékok értékesítése céljából tart a közgazdálkodás és nem zsákból vett gabonán neveli a csirkét, mert ez a csirke nagyon drága pecsenyét szolgáltatna a számadás végén.

A falusi és pusztai csendőrörs baromfitenyésztésének berendezését a meglévő viszonyok, a kínálkozó alkalmak irányítják. Ahol tó, patak, vagy más vízterület van, ott a víziszárnyasok tenyésztése lesz gazdaságos. Elsősorban fehér magyar kacsát és a híres magyar fodros ludat ajánlom tenyésztésre. A fehér magyar kacsá egy évben 80—120 tojást rak és mint tojástermelő állat is számottevő hasznot hajt. A bőséges vizek fele-eleségét ingyen szolgáltatják és a vízrejáró kacsá mindig jobb tojó, egészségesebb, gyorsabban növekvő állat. Etetése a kerü zöldgyomok, növényi hulladékrészek felaprózva és korpával, darával meghintve, valamint a konyhai hulladék. Levágás előtt feljavítjuk, aztán 14—16 napig tömésre fogjuk, hogy legyen sok pecsenye és bőséges zsír belőle. Kacsát soványan levágni egyáltalán nem gazdaságos az örs részére. A fodros liba kitűnő magyar fajta. Külseje szép, szinte a libafajták hercegkisasszonyának lehetne nevezni a csodásan szép, lengő-fodros tollazatáért. A falusi és pusztai csendőrörs részére ennél gazdaságosabb és hasznosabb libafajtát nem képzelhetünk, mert a tolla a legértékesebb, növése gyors, hizékonysága elsőrendű, valódi haszonállat.

A falusi és pusztai csendőrörsök udvarába nem szükséges külföldi sport-tyúkfajta. A közgazdálkodásnak igazi haszonhajtó gazdasági tyúkféle szükséges. Ezek a magyar törpelábú parlagi tyúk, a kopasznyakú erdélyi tyúk, a borzas magyar, valamint az összes parlagi magyar tyúkfajták, kiválasztva közülök minden évben a

keltetéshez a legjobb tojók tozásait és ősszel a tojási kezdő jércék közül meghagyni mindig a legtöbbet tojókat jövő évre. Mindenesetre a tyúkok színe fehér legyen, mert a fehér toll értékesebb. A baromfitenyésztés részére a bőséges rendelkezésre álló terület beosztásánál arra számítunk, hogy itt nem baromfitartásról van szó, hanem baromfitenyésztésről, abból egészséges, edzett állatokat nevelünk, tehát legelő, kaparóterület szükséges és a porfűdő az élősködő rovarok ellen, el nem maradhat. Az őt legyen egyszerű, olcsó, célszerű. Azzal zárom soraimat, hogy a divatos sportbaromfitenyésztés a csendőrségnek nem feladata, nem lehet célja.

SZAKIRODALOM.

Zsilinszky Sándor vámőrszázados: Határőrszolgálat. A vámőrségnek még nincs szolgálati utasítása s ebben benne van az értékelése is ennek a műnek, amely pénzügyminiszteri engedéllyel mintegy az utasítást hivatott pótolni. A könyv az egész vámőrségi szolgálatot feleleli és a határszéli szolgálat gyakorlati ismereteit részletesen tárgyalja, mindenütt a hivatalos álláspontnak megfelelően. Két részből áll a könyv: I. A határőrszolgálat, a határőrizet végrehajtása. A szerző itt fejezetekbe osztva tárgyalja: általában a határőrszolgálatot, a járőrőrszolgálatot (útmutatásokkal), a határszéli szolgálat irányítását, az ellenőrzéseket, a járőrök feladatait, magatartását, az idegen határközegekkel szemben való eljárást, az állóőrségek feladatait és magatartását, a vámőrségi utazásellenőrző szervek feladatait, fegyvertet, ruházatot, felszerelést, őrházakat, vámsorompókat, kivonatossan ismerteti a vámjogi szabályzatot. A II. rész a határszéli szolgálati utasítást részletesen ismerteti (fegyverhasználatok, fegyveres összetűzések alkalmával követhető eljárás, ügykezelés). Mellékletben ismerteti a vámőrség tagozását, elhelyezését és telefonszámait. A könyv zsebalakú, ára 6 pengő s fizethető három részletben is. Megrendeléseket levélben Zsilinszky Sándor vámőrszázados (Budapest, VI., Aréna-út 49., Albrecht-laktanya) címére kell beküldeni.

Mint a tartalomról látjuk, a könyv világos és teljes képet nyújt a vámőrségről, a vámőrség szolgálatáról. Határszéli őrséinkre nem közömbös, hogy ezzel a szolgálattal tisztában legyenek, mert a vámőrséggel való szoros együttműködésnek ez az alapfeltétele, de minden egyes csendőrnek, a belterületi őrsékre beosztottnak is, tájékozottnak kell lennie a határszéli szolgálat teendőiben, mert senki sem tudhatja, mikor osztják be, vézenylik váratlanul valamelyik határszéli őrsre. Kétségtelen, hogy nemcsak a vámőrség, hanem a csendőrség szempontjából is hézagpótló mű a Zsilinszky százados könyve, kívánatos, hogy minél több csendőr szerezzé meg magának.

Tilly császári tábornagy nagyon szerette a komplikált alakzatokat, melyek kieszelésében és vezetésében valóban mester volt. Nagy ellenfele, Gusztáv Adolf svéd király, ezért „vén káplár”-nak nevezte őt.

CSENDŐR LEKSZIKON.

151. kérdés. *Mily bűncselekményt követ el az, aki a másra kiszabott szabadságvesztésbüntetés letöltésére vállalkozik vagyoni szolgáltatásért?*

Válasz. A cselekmény a Btk. 374. §-ába ütköző bűnpártolás vétsége. Ha a cselekmény a kir. járásbíróóság hatáskörébe tartozó vétségre vonatkozik, a kir. járásbíróóság jár el, különben a kir. törvényszék.

Megjegyezzük itt, hogy abban az esetben, ha valaki kihágásért kiszabott elzárásbüntetés leülésére vállalkozik más helyett, a bírói gyakorlat az ily cselekményt a Kbt. 43. §-ába ütköző kihágásnak minősíti. (Kihágásra vonatkozólag nem lehet bűnpártolást elkövetni a Btk. 374. §-a értelmében.)

152. kérdés. *A gyanúsított meglátja a szomszéd fészerében saját kotlóstyúkját fészken ülni. Anélkül, hogy szomszédját értesítené, hazaviszi a tyúkot, de magával viszi a fészekben levő 10 tojást is. Mily bűncselekményről van itt szó?*

Válasz. A tojás élelmicikk lévén, eltulajdonítása 10 P értéken alul a Bn. 51. §-ába ütköző kihágás tulajdon ellen.

Ha a gyanúsított azzal védekezik, hogy a tojások szintén az ő tulajdonai, mert azokat nyilván a saját tyúkjá tojta, ki kell deríteni, hogy arra a helyre, ahol a gyanúsított tyúkjá a fészken ült, a szomszéd tyúkjai nem jártak-e szintén tojni. Ha a nyomozás során az derül ki, hogy a gyanúsított tyúkjain kívül más tyúk oda nem járt tojni, a két szomszéd közt felmerült jogvita polgári jogi kérdéssé vált, mert a gyanúsított jóhiszeműségét az eltulajdonításban nem lehet kétségbevonni s így büntetendő cselekményre irányuló szándék hiányában nem lehet bünvádi felelősségre vonni.

153. kérdés. *A fiatalkorú gyanúsított egy másfél meter magas kerítéssel körülvett kertből 2 kg, 60 fillér értékű almát lop bemászás útján. Mily bűncselekményt követett el?*

Válasz. Az alma gazdasági termény lévén, a cselekmény az 1894:XII. t.-c. 93. §-ának a) pontjába ütköző mezőrendőri kihágás. Közömbös, hogy a kert belső vagy külső terület-e.

154. kérdés. *A községi előljáróság a község egyik nyilvános terén bekerített parkot létesít, hogy ott a világháborúban elesetteknek emlékművet emeljen. A gyanúsított engedelem nélkül behatol a parkba, amely egyébként a közönségtől egyelőre el van zárva s ott több díszfát derékban kettétör. Mily bűncselekményt követett el?*

Válasz. A létesült park nyilvános kertnek tekintendő, ha egyelőre a közönségnek átadva nincs is, az elkövetett rongálás tehát a Kbt. 80. §-ába ütköző kihágás közrend ellen.

Nézetünk szerint azonban helyesebb a cselekményt a Btk. 418. §-a alá vonni s idegen ingó vagyron megrongálásának tekinteni, mert ennek a törvényhelynek keretében van mód a gyanúsított kegyeletlenségét, durvaságát és nagyfokú elvetemültségét megfelelő büntetéssel sújtani.

A szükséges magánindítvány megtételére a községi előljáróság jogosult.

155. kérdés. *A férj, hogy tőle különvált feleségén bosszút állhasson, feljelentést kohol, hogy felesége tőle különféle értékes tárgyakat ellopott. A járőr nyomozást indít, de a férj az előterjesztett magánindítványt visszavonja, mert a feleség a csendőrségi nyomozás hírére hozzá visszatért. A nyomozás során különben megállapítható volt, hogy a feljelentés alaptalan, mert az ellopottnak állított tárgyak a férj lakásán nagyrészt megvoltak. A férj ily módon nyilván félrevezette a hatóságot s annak közegeit felesleges munkával*

terhelte meg. Van-e mód az ilyen eljárásnak törvényszerű megtorlására?

Válasz. Bár elég gyakori eset, hogy a nyomozó hatóságokat koholt feljelentésekkel zaklatják, törvényeink megfelelő megtorló intézkedéseket nem tartalmaznak. Méltó megtorlással csak az a magánfél élhet, akit ily esetben alaptalanul feljelentettek, mert hamis vád, vagy hatóság előtt való rágalmozás miatt tehet az illető ellen feljelentést.

156. kérdés. *Valaki egy 20 éves tisztességes nőt 20 pengő jutalomért arra vesz rá, hogy megbízójának lakására menjen, házasságon kívül való közösülés végett. A nő azonban a megbízó lakásán meggondolja a dolgot s a férfi kívánságát teljesíteni nem hajlandó, mire az erőszakot követ el rajta. Mily bűncselekményekért kell felelősségre vonni az ügyben szereplő két férfit s bűnhalmazat esete forog-e fenn?*

Válasz. Az a férfi, aki a sértett nőt a másik férfi lakására csábította, kétségtelenül elkövette a Bn. 43. §-ába ütköző kerítés vétségét. Terheli azonban őt a bekövetkezett esemény folytán annak a gyanúja is, hogy a másik férfi által elkövetett, a Btk. 232. §-ának 1. pontjába ütköző erőszakos nemi közösülés büntetést is szándékosan előmozdította és könnyítette, tehát hogy ennek a bűncselekménynek is részese, mint bűnsegéd.

Itt tehát bűnhalmazatról van szó, mert ugyanazt az egyént egyúttal több bűncselekmény terheli. A halmazat anyagi, mert mindegyik bűncselekmény önálló, egymásba nem olvadó tényálladékot foglal magában s külön akaratelhatározást feltételez.

Eszmei halmazatról ugyanis akkor beszélünk, ha ugyanaz az egyén több, a Btk.-be ütköző cselekményt követett el ugyan, de ezeknek a cselekményeknek tényálladéka egymásba olvad s külön akaratelhatározásra nem vezethetők vissza. Ha a rabló letépi a sértett ruháját, elkövette ugyan az ingó vagyron szándékos megrongálásának vétségét is, de nyilvánvaló, hogy a sértett ruhájának letépése nem önálló akaratelhatározásból fakadt, hanem a rablás végrehajtásához szükséges erőszak tényálladékába vág. Itt tehát eszmei halmazat van a két bűncselekmény között s az enyhébb (az ingó vagyron rongálása) beleolvad a súlyosabba (a rablásba).

Az eszmei halmazatnak tehát csak elméleti jelentősége van, mert amint a példából látjuk, ilyenkor lényegileg csak egy bűncselekményről van szó.

A nyomozás során a különbségnek az eszmei és anyagi halmazat közt nincs jelentősége, mert a bűnhalmazat jogi értékelése az ítélőbíróóság hatáskörébe tartozik. Sok eset van egyébként, amikor az eszmei és anyagi halmazat nehéz jogászai feladvány, amelynek megoldása képzett és gyakorlott jogászoknak is fejtörést okoz. A csendőr tehát nyomozásában lehetőleg ne bolygassa az eszmei és anyagi halmazat kérdését.

157. kérdés. *Mit tegyen a járőr, ha portyázás közben a járás főszolgabírája azt a felhívást intézi hozzá, hogy egy pártpolitikai napirenddel megtartandó népgyűlésen a hatóság képviselőjében jelenjék meg?*

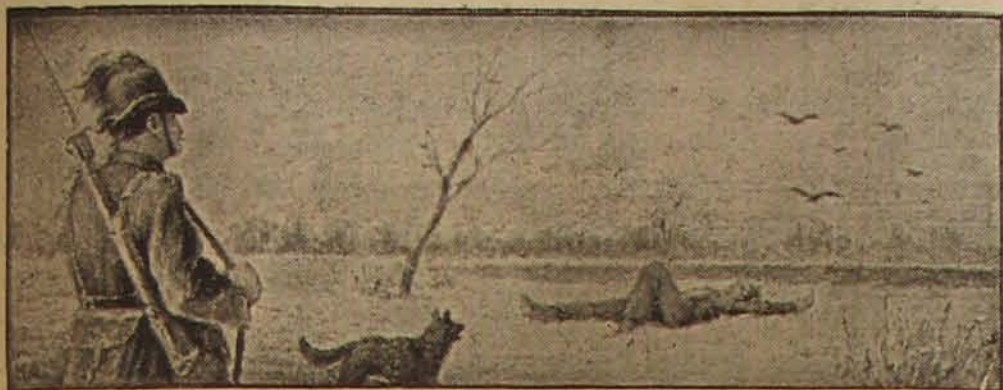
Válasz. Minthogy a Szut. 65. h) pontja értelmében a csendőr nem járhat el politikai gyűléseknek ellenőrzésében, mint a hatóság képviselője, a járőr azonnal jelenti a felhívó hatóságnak, hogy a felhívást a Szut. szabályai értelmében teljesítenie módjában nincsen. Ez nem zárja ki természetesen, hogy a járőr a közrend és közbiztonság oltalma végett a népgyűlésen megjelenjék.

158. kérdés. *Aldozócsütörtök ünnepén szabad ipari munkát végezni?*

Válasz. Az iparosnak az a joga, hogy ipari munkát bármikor végezzen, többek közt a vasárnapi és Szent István király-ünnepi munkaszünettel van korlátozva. A vasárnapi munkaszünet egyrészt az ipari munkaerő lehető kímélésére, másrészt az ipari munkásság erkölcsi, művelődésbeli és társadalmi igényeinek kielégítésére irányul.

Vasárnapon és Szent István király ünnepén kívül az ipari munka kötelező szüneteltetése más ünnepekre kimondva nincsen.

Emez ipari munkaszünet alól is vannak kivételek (például ott, ahol az üzem természete nem türi a megszakítást), de általában vasárnapon is végezhetnek lakásukon ipari munkát azok az alkalmazottak nem tartó önálló kisiparosok, akik maguk dolgoznak. Lakáson itt nemcsak a lakószobát, hanem a lakházhoz tartozó helyiségeket is érteni kell.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Egy haláltokozó súlyos testi-sértés kiderítése.

Nyomozta és írta: FÜLEKI JÓZSEF alhadnagy (Toponár).

A csikszeredai szárny kászonalitzi örsén teljesítettem 1906-ban szolgálatot mint címzetes örsvezető, örsparancsnokhelyettes. Az örsparancsnok Kovács András címzetes őrmester volt, ki most Budapesten él, mint nyugalmazott irodaigazgató.

Az említett év őszén egy vasárnap este fél 11 óra tájban, mikor Bernáth István csendőr, címzetes örsvezető már a kaput is bezárta és éppen lefeküdni készültünk, becsengettek a laktanyába és bejelentették, hogy Torma Ferenc kászonalitzi lakost a piactéren ismeretlen egyének úgy összeszurkálták, hogy lepedőben, haldokolva szállították a lakására. Ezt az örsparancsnoknak — ki már lefeküdt — azonnal jelentettem. Azt a parancsot adta, hogy Bernáth István címzetes őrmesterrel azonnal vegyük kézbe az ügyet. Ő is utánunk jön, mihelyt felöltözik.

Felszereltünk és azonnal a helyszínére siettünk, de a piactéren, ahol az eset történt, már csak az eseményt tárgyaló embercsoportot találtuk. Tudomásunkra adták, hogy Torma Ferenc hazaszállításakor már nem tudott beszélni, csupán érthetetlen szavakat mormogott.

A jegyzőt és a bírót az éjjeliőrrel felkelttettem és kértem, hogy azonnal jöjjenek Torma Ferenc lakására, hogy — ha ugyan még lehetséges — jegyzőkönyvileg kihallgassák.

Mi a községi előjárósági tagokat meg sem várva, a másik éjjeliőrrel a sértett lakására siettünk. Ott találtuk az orvost, ki Torma sebeit bekötözte és a plébánost, aki azonban nem tudta már a haldokló embert meggyógyítani, mert az már nem tudott beszélni. Kérdést intéztem a haldoklóhoz, hogy kik verték meg? Kérdésekre kétszer azt hebegte: „ga”, „ga” és azzal meghalt.

Ott álltunk a tetem mellett, pap, orvos, valamint az időközben megérkezett jegyző és bíróval együtt, de sem ők, sem én nem tudtunk már a halottól semmi támpontot kapni, ami a gyanúsítottak kilétére bármilyen útbaigazítással szolgált volna.

Az áldozat neje kikérdezését későbbre kellett hagynom, mert az férje elhunytát látván, sírógörcsöt kapott.

Kikérdeztem az orvost, aki előadta, hogy az elhalton 25 késszúrástól eredő sebet állapított meg, melyek közül három halálos volt.

A sebek nagy számából, melyek a test különböző részein voltak, arra következtettem, hogy a bűncselekményt nem egy, hanem több tettes követhette el. Becslésem szerint négyen-öten lehettek. A késelés ugyanis roppant rövid idő alatt játszódott le, mert a sértett segélykiáltására a közelben lakók azonnal a helyszínére rohantak, de ott már csak a vérében fetregő szerencsétlen Tor-

mát találták. Ilyen rövid idő alatt annyi késszúrást négy-ötnél kevesebb ember nem ejthetett.

Lámpát kerítettem, aztán a bíróval és az éjjeliőrökkel a helyszínére mentünk. Megtartottuk a helyszíni szemlét, amelynek során a sárba betaposva egy kinyitott zsebkést találtam. Ennek a fontos bűnjelnek nagyon megörültem. Örömöm azonban nem sokáig tartott, mert a késről kiderült, hogy az a sértett tulajdona volt. A kés alapos szemügyrevételekor vérnymokat állapítottunk meg rajta. Ez a felfedezésünk most már emelte a bűnjel értékét. Ha a sértett kése véres volt, úgy támadóival szemben védekezett és azok közül egyet vagy többet megsebesített. A tettesek kilétére nézve most már legalább annyi támpontunk volt, hogy közöttük sebesült embernek kell lennie.

Más bűnjelt vagy bizonyítékot a helyszínen nem találtam. A lábnyomok a sárban megsemmisültek, mivel a helyszínére összefutott lakosság eltaposta őket.

Kikérdeztük sorra azokat az embereket, akik elsőnek érkeztek a helyszínére. Az egyik tanu a földön fekvő sértett mellől több alakot látott elfutni, de a sötétség miatt egyiküket sem ismerte meg, még megközelítő személyleírást sem tudott adni róluk. Ez a tanubemondás igazolni látszott azon következtetésemnek helyességét, melyet a sebek nagy számából vontam le.

Azon gondolkodtam most már, hogy mit tegyek? Mindenki alszik, a falu koromsötét, hol keressem én ilyenkor a tetteseket? Reggel talán sikeresebb lenne a nyomozásom, amelynél az a körülmény, hogy a sértett valamelyik támadóját megsebesítette, jó kiinduló pont lehetne. A nyomozás megindításával mégsem akartam késlekedni, mert reggelig a tettesek minden bűnjelt megsemmisíthetnek, át is szökhetnek a 15 km távolságra lévő román határon, annál is inkább, mert a község fiatalsága Romániába szokott munkába járni. Ha pedig a tettes csak pár hónap múlva jön vissza, sebei, melyeket a sértett ejtett rajta, akkorra már begyógyulnak és az eset örökre kiderítetlenül maradhat.

Mindezeket megfontolva, a lelkiismeretem nem engedte, hogy a nyomozást félbeszakítsam és csak reggel folytassam.

Az elhalt felesége még mindig nem volt kikérdezhető állapotban, pedig reá, mint tanura, nagyon nagy szükségünk volt. Tőle reméltük megtudni, hogy kinek állott a férje halála valami okból érdekében, ki haragudott rá, kinek volt oka bosszúra. A cselekmény indítóokát ugyanis csak ilyesmiben tudtuk valószínűsíteni, mert a tettesek áldozatukat nem rabolták ki. Addig sem akartam tétlenkedni, míg az asszony magához tér és ezért a bíróval és az egyik éjjeliőrrel leportyáztuk az összeépített három községet (Kászonalitiz, Kászonzeltiz és Kászonzimpér) és a kocsmákban tudakozódtunk, hogy délután vagy este kik mulattak egész a záróráig. Köztudomású, hogy az ilyen erőszakos cselekmények közvetlen rúgóját rendszerint a szesz szokta szolgáltatni, az adja a merszet és az kapcsolja ki a józan ész fékező szerepét. Úgy gondolkodtam ezért, hogy a tetteseket a kocsmái mulatozásból hazatért legények között fogom elsősorban keresni.

Fáradozásunk eredmény nélkül maradt. A három községben hét kocsmá volt és megtudtuk, hogy mindegyikben mulattak. Legények és házasemberek vegyesen, mindenhonnan távoztak zárórákor csoportosan. Nem csüggedtem el. Kitarítottam feltevésem mellett, hogy a tettesek valószínűleg mégis azok közül valók voltak, ezért a kocsmárosok által bemondott neveket feljegyeztem magamnak. Ezután visszamentünk az áldozat lakására. Az el-

halt felesége már magához tért, ezért részletesen kilőrdéztem. Főleg aziránt érdeklődtem, hogy kik voltak a férje haragosai. Az asszony névleg nem tudott senkit megjelölni. Segítettem neki, kérdezgettem, faggattam, míg végre eszébe jutott, hogy férje, mint községi erdőőr, többeket feljelentett falopásért, lehet, hogy ezek haragszának rá. Ez azonban még a múlt évben történt és így nem hiszi, hogy férje halálával összefüggésbe volna hozható.

Névleg ezeket sem ismerte, de előadta, hogy van férjének egy zsebkönyve, amelybe be szokta írni azoknak a nevét, akiket erdei lopáson ért.

Ez kellett nekem. Elkértem a könyvecskét és tanulmányozni kezdtem. Igen sok név volt bejegyezve, mert Kászonban a falopás külön foglalkozási ág volt, mi is évente 150—200 embert jelentettünk fel emiatt. A sok név között ott volt egy külön csoportban egymásután írva: Sima János (Gatyás), Sima András (Gatyás), Sima János (Jetti), Drágos András (Nagycsontú). Az ötödik nevére már nem emlékszem, csak arra, hogy az akkori altizi bíró szolgálja volt.

Tudtam, hogy az ottani három községben mindenkinek van csúf-, vagyis mellékneve és az embereket a hátuk mögött csúfnéven szokták nevezni, pl.: Gatyás, Jetti stb. Eszembe villant, hogy a sértett, amikor haldoklott és megkérdeztem, hogy kik verték meg, azt dadogta: „ga, ga”.

Átnéztem a mulatozókról a kocsmáros bementése alapján készített névjegyzéket. A „Gatyásokat” ott is megtaláltam. A haldokló a „ga, ga” hebegésével valószínűleg őket akarta megnevezni. Mindezek alapján elhatároztam, hogy a Gatyás-fiúkat őrizetbe veszem és alibit igazoltatok velük, ezt azonnal végre is hajtottam. Unokatestvérek voltak, egymás mellett laktak, mindkettő a szénatartó csűrben, az úgynevezett „odorban”, a szénán aludt. Nem ünneplő ruhában, hanem a hétköznapiba átöltözve találtuk őket. A szülők a szobában aludtak, az esetről mit sem tudtak.

Előszedtem mindkettőnek az ünneplő ruháját, csizmáját és alsóneműjét, melyet vasárnap este viseltek. A bicskák is előkerültek. A két legényt ezután, a bűnjellekkel együtt, a község házához kísérttem, ahol kikérdeztem őket, hogy az estét hol töltötték. Egybehangzóan tagadták, hogy ők vacsora után valahol jártak volna. Elővettem a jegyzetemet és elébük tártam a kocsmáros állítását. Erre beismerték, hogy Sima Jánossal (Jetti), Drágos Andrásal (Nagycsontú) és az altizi bíró szolgálójával együtt mulattak a megnevezett kocsmában, de 9 órakor már hazamentek. Hogy ők szurkálták volna össze Torma Ferencet, tagadták.

A megnevezett három társukat is őrizetbe vettük. Drágos András (Nagycsontú) szintén a szénapadláson aludt levetkőzve, az ünneplő ruhája mellette volt, amelyen vérfoltokat és az arcán egy 15 cm hosszú vágást találtam. Kérdésekre előadta, hogy az arcán lévő vágás az este keletkezett, mikor a sötét csűrbe lépett és arcával az ott felakasztott kaszába ütközött. Előadásának valótlanságát még a helyszínen bebizonyítottam, mert a kasza olyan magasan volt felakasztva, hogy az arcával még a nyelét sem érhetette el. A kaszát is megvizsgáltam, de azon semmi vérnyomot nem találtam.

Valamennyit őrizetbe vettem s ekkor már megvirradt. Megvizsgáltam mindenkinek a ruházatát s egyiknek a csizmáján, másiknak a kabátján vagy nadrágján vérfoltokat találtam. A vérnyomok keletkezését nem tudták igazolni, de azért konokul tagadták, hogy az áldozatot ők ölték volna meg.

Reggel az őrsparancsnok is megjelent a község házában. Én járőrtársaimmal kimentem a községbe puhatolni, hátha találkozott valaki a gyanúsítottakkal a helyszín közelében. Találtunk is egy tanút, ki előadta, hogy este 10 óra után nagy éneklésre lett figyelmes. A kapuhoz sompolygott, akkor az éneklés megszűnt. A sötétben látott egy legénycsoportot, kiknek egy magányosan haladó egyén köszönt. Az egyik megkérdezte, hogy: Ki vagy? — mire az azt felelte, hogy: Torma Ferenc. — Hát ti kik vagytok? — kérdezte Torma, mire azt felelték, hogy: A „Gatyások”.

Alig haladhatott Torma Ferenc 100—150 lépés távolságra, az egyik legény azt mondta a többieknek, hogy: — Gyertek, verjük meg! — Ezzel valamennyien utána-szaladtak. Hogy aztán mi történt, nem tudja. A nagy sötétség miatt senkit sem ismert fel, csak a párbeszédéből tudja, hogy az egyedülálló ember Torma Ferenc, míg a csoportban a Gatyás-fiúk voltak.

Ezt az egyetlen tanút találtam, aki megerősítette azt, hogy a tettesek az őrizetben lévő Gatyások és társaik lehettek.

Visszamentem a község házához, ezt is elébük tártam, mire a tettüket beismerték. Előadták, hogy Tormát boszszúból verték meg, mert a múlt évben erdei kihágás miatt feljelentette őket, de tagadták, hogy ölési szándék-ból bántalmazták volna.

A tényvázlat megszerkesztése után a gyanúsítottakat bekísérttem a csíkszeredai kir. ügyészséghez és a bűnjellekkel együtt átadtam őket.

Az ügyükben megtartott főtárgyaláson, mint tanu, én is jelen voltam. A tárgyalás délelőtt 9 órától éjjel 12 óráig tartott. Az esküdtszék a vádlottakat bűnösnek mondotta ki halált okozó súlyos testisértés büntetésében s ezért a bíróság Sima Jánost (Gatyást), mint felbujtót, négyévi fegyházra ítélte. Ő volt ugyanis az, aki azt mondotta, hogy: — Gyertek, verjük meg! — A másik három 3—3 évi fegyházat kapott.

A bíró szolgáját, mivel bebizonyosodott, hogy nála zsebkés nem volt és a sértettet nem bántalmazta, de mivel jelenlétével a gyanúsítottakat a cselekmény elkövetésénél bátorította, bűnsegédként mondták ki bűnösnek s ezért háromhavi fogházra ítélték, amit a vizsgálati fog-sággal kitöltöttnek vettek és azonnal szabadon bocsátották.

*

A Szut. 393. pont 3. bekezdése szerint a nyomozás sikerének főkélléke a gyorsaság, a késedelem nélküli megkezdés és a lehető leggyorsabb keresztülvitel. Ennek szellemében cselekedett a járőr, midőn a nyomozást éjszakára nem szakította félbe és nem halasztotta azt másnapra. Ha nem így jár el, könnyen kockára tehetné volna a nyomozás sikerét.

Az egész nyomozást a gondolkodás, tervszerűség, helyes következtetések levonása, leleményesség és alaposág jellemzi, vagyis azok a tényezők, melyek nélkül a nyomozás eredménye mindenkor kétséges. Érdekes példa ez az eset annak a közismert szabálynak az alátámasztására is, hogy nyomozás közben a legjelentéktelenebbnek látszó adat is lényeges lehet, ezért adatgyűjtés közben minden legapróbb részletre ki kell terjedni a nyomozó figyelmének. A haldokló utolsó, értelmetlennek látszó szavával a tetteseket akarta megnevezni. A járőr-vezető akkor még nem tudhatta ezt, de azért megjegyezte magának. Mint láttuk, hasznát vette, mert ennek az adatnak a megfigyeléséből és ügyes, gondos felhasználásából jutott el a nyomozás helyes kiindulópontjához.

Változás a belügyminiszteri székben. A kormány lemondása természetesen maga után vonta az összes miniszterek, köztük a belügyminiszter távozását is. Dr. Scitovszky Béla, a távozó belügyminiszter, augusztus 24-én délelőtt búcsúzott a minisztérium tisztviselői karától. A tisztviselői kar nevében dr. Blaha Sándor államtitkár mondott meleg búcsúbeszédet. A távozó miniszter válaszában rámutatott azokra az akadályokra és válságos viszonyokra, amelyeket az ország rendjének a biztosítása és a közigazgatás megreformálása terén ötévi minisztersége alatt le kellett küzdenie. Köszönetet mondott munkatársainak azért a megfeszített munkáért, amelyet ezeknek a nagy feladatoknak a megoldása során kifejtettek, további kitartásra buzdította őket s végül baráti szavakkal búcsúzott mindannyiuktól. A belügyi államtitkári állás megszüntetése folytán dr. Sztranyavszky Sándor belügyi államtitkár is elhagyta a helyét s a volt belügyminiszterrel együtt búcsúzott ő is, megemlékezve azokról a zavaros, sok veszedelmet magukban rejtő időről, amikor a társadalom rendjét csak eréllyel és pihenést nem ismerő őrzállással lehetett biztosítani.

Úgy a távozó miniszter, mint a távozó államtitkár megértő irányítója volt a csendőrségnek. Felismerték s méltányolták azokat a fejlődési szükségszerűségeket, amelyeknek a megvalósítása nélkül a csendőrség feltétlenül mélyen elmaradt volna attól a színvonaltól, teljesítő-képességtől, amit a modern közbiztonsági szolgálat megkövetel. A csendőrség a fejlődés új útjaira lépett az utóbbi öt év alatt. Az új viszonyok megkövetelte mozgékonyt és rugalmasságot sikerült ez idő alatt a testület szervezetébe belevinni s ezzel a távozó miniszter és államtitkár a m. kir. csendőrség történetében nagyon jelentős új lapot nyitott meg.

Új belügyminiszterünk, vitéz dr. Keresztes-Fischer Ferenc, aki miniszteri megbízatása előtt Pécs törvényhatósági jogú város, Baranya és Somogy vármegyék főispánja volt, augusztus 26-án délelőtt fogadta a tisztviselői kar tisztelegő bemutatkozását. A belügyminisztert a tisztviselők nevében dr. Blaha Sándor államtitkár üdvözölte, s a miniszter a következő szavakkal válaszolt:

— Igen tisztelt barátaim és munkatársaim! Feljogosítottnak érzem magamat arra, hogy e percben

ezzel a megszólítással forduljak önökhöz, mert — mint szónokuk is mondotta — eddig is külső munkatársuk voltam s eddigi működésem során alkalmas volt önök között sok baráttra találni. Most, amikor a minisztérium élére állok, továbbra is barátjuk és munkatársuk akarok maradni. Munkatársuk a szó legszorosabb értelmében, a részletekben is, munkatársuk úgy, hogy együtt munkálkodásunk valóban intenzív legyen. Főnökük csak egy tekintetben akarok lenni, abban, hogy megkövetelem a szigorú kötelességteljesítést és intencióm érvényesülését az egész vonalon. Minden egyéb vonatkozásban barátjuk és kollégájuk kívánok lenni.

— A feladat, amelyre vállalkoztam, súlyos és nehéz. De nagy megnyugvást ad nékem az a tudat, hogy olyan tisztviselőkkel kell ezt a feladatot megoldanom, amely súlyos, válságos idők közepette mindig a helyzet magaslatán állt s feladatait mindig sikeresen tudta végrehajtani. Meggyőződésem, hogy áldozatos lélekkel és közös munkával e nagy feladatokat is meg fogjuk oldani, mindig az ország és a nemzet egyetemes érdekét tartva szem előtt. Nagyon köszönöm azt a meleg és szíves fogadtatást, amely Blaha államtitkár úr szavaiból felémcsendült és egyelőre csak annyit mondok, hogy a legteljesebb bizalommal, szeretettel és barátsággal kívánom azt vizsgonozni egész működésem során. Kérem szíves támogatásukat.

A tisztviselői kar lelkes éljenzéssel fogadta a miniszter szavait s a fogadás a tisztviselők személyes bemutatkozásával ért véget.

Belügyminiszteri dícsérő okirattal való ellátás. A m. kir. belügyminiszter Fetter Ferenc századost, Pálincás János és Bíró Jónás tiszthelyettes több éven keresztül különleges és felelősségteljes szolgálatban tanúsított kiválóan példás magatartásukért dícsérő okirattal látta el.

Felügyelői dícsérő okirattal való ellátás. A m. kir. csendőrség felügyelője Huber Ferenc őrnagyot a lovas kiképzés terén kifejtett fáradtságos és igen eredményes tevékenységéért; vitéz Bakó László századost, mert a m. kir. honvédség által 1931. évben rendezett Hadsereg Sporthét keretén belül párbajtőrben 3 (junior), kardban 7 (junior) és tőrben 5 (junior); Pap László századost, mert a m. kir. honvédség által 1931. évben rendezett Hadsereg Sporthét keretén belül a könnyű díjlovaglásban 5; vitéz Kiss László századost, mert a m. kir. honvédség által 1931. évben rendezett Hadsereg Sporthét keretén belül a „Military” „A” kategóriá-

CSENDŐRSÉGI SZÁLLÍTÓ!

40 év óta fennálló cég, a csendőrség régi elismert bevásárló helye!

MÁRER

egyenruházati intézete
BUDAPEST, VIII.,
BAROSS-TÉR 9. SZAM.
(A koloti pályaudvar érkezői oldalán) TELEFON: J. 321-78.

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje — — — — — 15-20 P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — — — — 17. — .
Khaki kangarn, szintartó, tiszta gyapju — — — — — 18-50 .
Ugyanaz extra finomban — — — — — 22-50—25. — .
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raktáron, tollforgókkal együtt 7.60 .

Egyenruhák külön mérték után 3-6 havi hitelle.
Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

Hegedű-Harmonika-Trombiták,

Citera, Tambo a, mindenfajta zenekari fa- és fémfuvós hangszer és Harmonikákkal csakis megbízható, jó gyártmányokat hozunk forgalomba. Rakóczi-tárogató saját találmány. Óvakodjunk algyárosok által felszámolt, külföldön készült utánszaktól. Hibás hangszereket szakszerűen javítunk. Árjegyzéket ingyen küld az

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR STOWASSER kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5. (Budán).
Az egyedüli hangszergyár az országban.
Több ilyen gyár nincs!

ban 1. helyezést értek el s ezáltal a m. kir. csendőrségnek a sport terén kiváló érdemeket szereztek; *Sztojka* Károly alhadnagyot, huszonnégy évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a köbiztonsági szolgálat fáradhatatlan buzgalommal való, igen eredményes teljesítéséért, valamint alárendeltjei helyes szellemben való neveléséért; *Dimén* Sándor törzsőrmestert 8 éven át, *Leitner* Károly törzsőrmestert 5 éven át, *Szállás* Imre törzsőrmestert 3 éven át a *Kormányzó Úr Ő Főméltósága* gödöllői tartózkodásának biztonsága érdekében a különleges szolgálat terén, felelősségteljes járőrvezetői minőségben fáradhatatlan buzgalommal, az átlagon messze felülemelkedő buzgó és hazafias szolgálatteljesítéséért; *Illyés* János és *Kovács* István törzsőrmestert különleges szolgálatban felelősségteljes járőrvezetői minőségben négy éven át odaadó készséggel, fáradhatatlan buzgalommal teljesített igen eredményes szolgálataikért, valamint bajtársaiknak mutatott igen jó példaadásukért; *Flórián* Gyula törzsőrmestert, különleges szolgálatban felelősségteljes járőrvezetői minőségben négy éven át odaadó készséggel, fáradhatatlan buzgalommal teljesített igen eredményes szolgálataiért; *Durucz* István őrmestert a *Kormányzó Úr Ő Főméltósága* gödöllői tartózkodásának biztonsága érdekében a különleges szolgálat terén hat éven át, főként felelősségteljes járőrvezetői minőségben fáradhatatlan buzgalommal, az átlagon messze felülemelkedő buzgó és hazafias érzéstől áthatott kötelességű szolgálatteljesítéséért — dicsérő okirattal látta el.

A balatonfüredi csendőrségi gyógyházba az 1931. évi szeptember havi gyógyidőszakra a következőket utalták be: a tiszti állományból: *Monostori Erreth* Aladár tábornok és felesége, *Buday* Andor ezredes és felesége, *Rutkay* Arnold alezredes és felesége, dr. *Halasi* Károly törzsállatorvos, felesége és anyósa, *Orbán* László százados és felesége, *Kátai* Pál András százados és felesége, *Lázár* Pál százados, vitéz *Marsó* Lőrinc százados felesége, *Spielberger* Gyula százados és felesége, vitéz *Kudar* Lajos százados és felesége, *Kun* József gazdasági százados és felesége, *Fodor* Lajos gazdasági százados és felesége. — A legénységi állományból: *Papp* Titusz alhadnagy, *Román* Albert törzsőrmester. — *Ellátást élvező tisztek, tiszti özvegyek és árvák:* *Márialaky* Imre ny. csendőrezredes és felesége, *Gidófalvy* Elemér ny. csendőrezredes és felesége, *Kovács* Károly ny. csendőrezredes Klára leánya, *Peremartoni Virágh* László csendőrezredes özvegye és Gabriella leánya, *Kriusz* Antal csendőrezredes özvegye, *Zelkó* Henrik ny. csendőralezredes, *Lövétay Barcsay Árpád* ny. csendőralezredes és felesége, *Tasi* Dániel ny. csendőr gazdasági alezredes és felesége, *Kotwicz* lovag *Zgorszky* László csendőralezredes özvegye, *Szentmihályi* Lajos csendőrnagy özvegye, *Holek* László csendőrnagy özvegye, *Raschel* Lambert csendőrnagy özvegye, *Schwarzkopf* Ferenc ny. csendőr törzsállatorvos, *Gergely* Ferenc csendőrszázados özvegye, *Besszer* Béla csendőrszázados özvegye, *Szilágyi* Gergely csendőr-

százados özvegye. — *Ellátást élvező legénységi egységnek, özvegyek és árvák:* *Vincze* Máttyás ny. csendőrtisztihelyettes és felesége, *Bordos* Ferenc ny. csendőrtisztihelyettes, *Dezsa* János ny. csendőrtisztihelyettes, *Jamrich* Agoston ny. csendőrtisztihelyettes, *Halász* Sándor ny. csendőrtisztihelyettes és felesége, *Farkas* Illés ny. csendőr gazdasági tisztihelyettes felesége, *Nagy* Lajos csendőrtisztihelyettes özvegye, *Gudor* István csendőrtisztihelyettes özvegye. — A m. kir. honvédség tiszti állományából: *Nagyszombati Nagyszombathy* Miksa tábornok felesége, *Árpád* fia és anyósa, *Holly* Jenő alezredes, felesége és leánya, *Fricsay* Richard zenéügyi igazgató.

Ötvenéves találkozó a Ludovika Akadémián. Csendes és bensőséges ünnepet ült augusztus 16-án délelőtt a Ludovika Akadémia. Találkozóra gyűltek az 1880—81. évfolyambeli ludovikások és az ugyanaz évi cs. és kir. innsbrucki, liebenauli és temesvári hadapródiskolák volt növendékei, akik ötven évvel ezelőtt kerültek ki az Alma Mater falai közül. A megjelent előkelő közönséget vitéz *Szinay* Béla tábornok, a Ludovika Akadémia parancsnoka, üdvözölte. A jubilánsok az udvaron gyülekező akadémikusokat tekintették meg, azután istentiszteletra vonultak, melyen dr. *Hász* István püspök mondott szentmisét és ünnepi beszédet. Misa után a jubilánsok megkoszorúzták a ludovikai emlékművet s az Akadémia helyiségeinek megtekintése után ünnepi ebédre gyűltek a Tiszti Kaszinó nagytermében.

Motorkerékpár-baleset. *Dr. Papp György* főállatorvos augusztus 17-én Doboz és Békéscsaba közötti útvonalon oldal-kocsis motorkerékpárral utazott. A motorkerékpárt *dr. Papp* főállatorvos fivére vezette, aki egy éles fordulóban a szembejövő autó elöl a motorkerékpárt egy útszéli fának vezette. *Dr. Papp* főállatorvosnak balcombcsontja eltört. A motorvezető nem sérült meg. A főállatorvost az autóval a gyulai kórházba szállították. Sérülése súlyos, de nem életveszélyes.

Árpád-emlékünnap Pusztaszeren. Szeptember hó 6-án a Pusztaszeri Árpád Egyesület emlékünnapot rendez. Az ünnepi beszédet dr. *Boros Alán* bencés plébános, Győr kiküldöttje tartja. Beszédet mond még dr. *Tóth Imre*, az egyesület alelnöke.

Leleplezték a soproni 76-osok hősi emlékművét. Augusztus 20-i számunkban megírtuk, hogy Sopronban a volt cs. és kir. 76. gyalogezred hősi halottainak emlékére a Deák-téren művészies kivitelű emlékművet állítottak. A 8625 hősi halott emlékművét ünnepélyes keretek között vasárnap, augusztus 23-án leplezték le. Az ünnepélyen az Ausztriához átszatolt Kismarton, Locsmánd, Nagyhöflany, Somfalva, Nagymarton és Marcalfalva községekben lakó, volt ezred bajtársak, mintegy 800-an, saját zenekarukkal vettek részt. A soproni helyőrség tisztikara vitéz *Lichtenecker* András vezérkari ezredes, állomásparancsnok vezetésével vonult ki. Az ünnepélyen résztvett a polgári társadalom számos előkelő tagja is. A tábort misét *Scharning* Károly, locsmándi

CSENDŐRTISZTEK, ALTISZTEK ÉS AZOK CSALÁDTAGJAI RÉSZÉRE 62 ÉV ÓTA FENNÁLLÓ CÉGÜNK A GAZDASÁGI NEHÉZSÉGEK DACÁRA IS VÁLTOZATLANUL 10 HAVI RÉSZLETFIZETÉST NYUJT!!!

Az Urak részére:

Kész öltönyök, felöltők
Hubertus-kabátok és trench-coatok
Télikabátok, bundák
Öltöny- és felöltőszövetek
A H. M. új előírásának megfelelő katonai szövetek

Egyéb egyenruhászövetek nagy választékban
Férfi fehérneműek
Pullóverek, kötött mellények
Fehérneműanyagok méterszámra
Úszóruhák, fürdőköpenyek

Öltönyöket, felöltőket és egyenruhákat mérték szerint készítnék saját műhelyünkben

A Hölgyek részére:

Kész női felöltők és kosztímök
Kész női szövet és selyem, délutáni és estélyi ruhák
Pongyolák, blúzok, aljak
Pullóverek, kötött mellények és kötött kosztímök
Köpeny- és ruhászövetek
Selymek és műselymek méterszámra
Vászonárak, sifón stb.

Úszóruhák, fürdőköpenyek
Menyasszonyi kelengyék
Ágygarnitúrák
Kész női fehérneműek
Damasztáru
Asztali készlet
Sezlonktakarók, díszpárnák, szoba- és futószőnyegek

Felöltőket, kosztímöket és ruhákat mérték szerint készítnék saját műhelyünkben

WEISS GYULA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ÁRUHÁZA, BUDAPEST
IV. KERÜLET, KOSSUTH LAJOS-UTCA 18. SZÁM — TELEFON: 895-41. — FENNÁLL 62 ÉVE!

plébános, volt ezredkáplán tartotta. Ezután *Keő* József tábornok mondott avatóbeszédet, majd végezetül a város nevében *Thurner* Mihály polgármester vette át gondozásra a szobrot.

Emléket állítottak a pápai főiskola hősi halottainak. Szeptember 6-án és 7-én tartja fennállásának négyszázéves jubileumát a pápai református főiskola. Ebből az alkalomból leleplezik az intézet hősi halottainak emlékművét is. A művet már el is helyezték a főiskola elsőemeleti falába. A bronz reliefet övező márványkeretre egy főiskolai tanár, négy papnövendék és tizennyolc gimnáziumi tanuló nevét vésték be.

Harangszentelés és hősi emlék megáldás a MÁV főműhelytelepén. Nagyboldogasszony napján kettős ünnepség színhelye volt a MÁV északi főműhelytelepe. E napon áldotta meg *Mészáros* János érseki helytartó a telep most épült templomának harangjait és ugyanezen alkalommal avatták fel a telep hősi halottainak emlékezetére állított művészi kökeresztet is.

A londoni rendőrség tenyérlenyomatokat is készít. A londoni rendőrség igen érdekes új nyomozási módszerrel kísérletezik most. A módszer elve nem új; egyszerűen az ujjlenyomatrendszer továbbfejlesztése. Ujabban a bűnözőkről nemcsak ujj-, hanem tenyérlenyomatokat is készítenek. A tenyérlenyomat nagy mértékben megsokszorozza az ujjlenyomat értékét. Sokszor előfordul, hogy a tett színhelyén rengeteg tenyérlenyomatot találni, amikor az ujjlenyomatok esetleg nem vehetők ki. Ha az ujjlenyomat elmosódik, akkor teljesen értéktelenné válik, de a hatalmas tenyérlenyomat, ha egy része el is pusztul, még mindig értékes támpontot ad a nyomozónak.

Egy német főhadnagy megmentette katonáinak életét. A drezdai katonai gyakorlótéren kézigránátdobás közben egy katona kezéből kiesett egy gránát, amelynek gyutacsát már beigazította. *Schurig* főhadnagy odaugrott, a katonát a fedezék mögé tolta és felkapta a gránátot a földről. A főhadnagy futva el akarta dobni a gránátot, amely azonban felrobbant és súlyosan megsebesítette. Ha a gránát azon a helyen robban fel, ahová a katona leejtette, a robbanás egy szakasz katonát sujtott volna agyon.

Német tisztek társas utazása Magyarországon. A Deutscher Offizier Bund és a Münchener Neuesten Nachrichten olvasóközönsége közös társas utazást rendezett Magyarországra és az érdekes összetételű társaság augusztus 19-én este érkezett meg félhónapi tartózkodásra Magyarországra. 21-én a Hősök Emlékművéhez vonultak a német katonatisztek, ahol *Schulz* vezérőrnagy letette a birodalmi tisztek nevében elesett bajtársaiknak a babérkoszorút, majd a 60 főből álló társaság a Balatonra utazott.

Megjelent a Kihágások Kézikönyvének második kiadása. A tusnádi *Elthes* Gyula dr. által a m. kir. csendőrség számára írt Kihágások Kézikönyvének bővített és teljesen átdolgozott második kiadása megjelent. A könyvet a Csendőrségi Lapok 12. számában részletesen ismertettük. Az 592 oldalnyi terjedelmű könyv vászonkötésben — kizárólag a csendőrtisztikar és az őrsök tagjai részére — megrendelhető kétpengős havi részletre is a szerzőnél. (Budapest, Szentkirályi-utca 35., III. 38.) Ára 10 pengő és a postaköltség.

A tisztikaszinói moziüzem megnyitása. Az Országos Tisztikaszinó moziüzeme működését szeptember hó 2-án, szerdán, megkezdi. Bővebb felvilágosítással a szeptember havi „Kaszinó Lap” szolgál, mely, a moziműsoron kívül, az Országos Tisztikaszinóra vonatkozó egyéb, a tagok érdekeit és tájékoztatását elősegítő híreket is tartalmaz.

Meghalt a belga hadsereg egykori vezérkari főnöke. *Gillain* tábornak, a belga hadsereg egyik legkiválóbb vezére, Brüsszelben meghalt. *Gillain* tábornok 1918-ban a belga hadsereg vezérkari főnöke volt és ő készítette elő azt az offenzívát, mely ugyanannak az évnek szeptember havában Belgium fölszabadításához vezetett.

Leesett egy lengyel bombavető repülőgép. A danzigi korridorban augusztus 19-én súlyos repülőszerencsétlenség történt, amelynek négy halottja és két súlyos sebesültje van. A graudenzi lengyel gyakorlótér közelében lezuhant egy bombavető repülőgép és felrobbant. A repülőgép egy tanya istállójára esett és az istállót is felgyújtotta. Pillanatok alatt úgy a gép, mint az istálló lángokban állott. A repülőgép négy utasa elégett, míg két béres, ki az istállóban aludt, súlyos égési sebeket szenvedett.

Új francia tengeralattjáró vízrebocsátása. Augusztus 19-én bocsátották vízre Franciaország egyik kikötőjében. Rouenben, az „Antiope” nevű új francia tengeralattjárót, amely nyolc hasonló tengeralattjáróból álló flottaklonitménynek az első része. Az „Antiope” 1430 tonnás. A cherbourgi kikötőben nyolc torpedóhajító készülékkel, valamint egy 75 milliméteres ágyúval fogják felszerelni.

Védekezés a tankok ellen. Az angol hadsereg nyári hadgyakorlatai során érdekes találmányt próbáltak ki, amellyel a legnehezebb katonai autót is fel lehet tartóztatni. A találmány lazán felgöngyölt dróttekereshálózatból áll, amely lazaságánál fogva harmonikászerűen tágul. Midőn az autók át akarták törni ezt az akadályt, a hálózat eleinte kitágult, majd elszakadt, a dróttekeresek felgöngyölödtek a kerekekre, a kormányszerkezethez, fékekre, tengelyekre s néhány pillanat múlva megállásra kényszerítették az autót és elrontották a kényesebb gépi alkatrészeket, amelyek minden ilyen esetben hosszabb javításra szorultak. A rugalmas dróttakadályokkal még háromtonnás teherautót, sőt nehéz tankokat is sikerült megállítani és elrontani.

Hány nyelvet beszélnek a földkerekség lakosai? A legújabb kimutatás szerint a föld népei összesen 3424 különböző nyelvet és dialektust beszélnek. Ebből Amerikára esik 1624, Európára 587. Az angol nyelvet 150 millió, a németet 90 millió, a franciát 60 millió, a spanyolt 40 millió ember beszéli a földkerekségen.

Szakaszparancsnoki teendővel megbízott: a székesfehérvári II. kerületben *Czinege* Lajos tiszthelyettes Rajkára.

Őrsparancsnokká kineveztettek: a székesfehérvári kerületben *Gáspár* Ferenc és *Rempert* Bálint tiszthelyettesek; a pécsi kerületben *Bublos* János és *Valkó* József tiszthelyettesek.

Elöléptek. A budapesti I. kerületben törzsőrmesterré: *Simon* István, *Révész* János, *Molnár* Géza, *Pádár* Ferenc, *Cseh* Balázs, *Bundza* János és *Hegedüs* István I. őrmesterek; őrmesterré: *Baka* József, *Nagy* Traján, *Nieskó* Dénes és *Szento* Géza csendőrök.

A székesfehérvári II. kerületben törzsőrmesterré: *Leicht* Konrad, *Gombás* József I., *Vida* István I., *Szalai* Lajos II., *Valler* István, *Kovács* János V. és *Németh* Károly őrmesterek; őrmesterré: *Deák* Kálmán, *Magyarosi* Imre, *Kiss* András és *Soós* Ferenc csendőrök.

A szombathelyi III. kerületben őrmesterré: *Horváth* Sándor I. csendőr.

A pécsi IV. kerületben törzsőrmesterré: *Czirok* Sándor, *Kiss* László II., *Palczer* János, *Schmoll* István, *Tóth* János IX. és *Kovács* György I. őrmesterek; őrmesterré: *Hegedüs* József, *Nagy* Sándor I., *Radák* János, *Szegedi* Sándor és *Török* József III. csendőrök.

A csendőrség legrégebb, legmegbízhatóbb és legolcsóbb bevásárlási helye

8 havi részlet!

TRIBON

ruházati R.-I.

Budapest, VIII., Üllői-út 14.

„Értesítjük igen tisztelt vevőinket, hogy cipőosztályunk megnyílt. A csendőrség tagjai cipővásárlásnál ugyanúgy, mint az összes ruházati cikkeknel, 8 havi részletfizetési kedvezményben részesülnek *Előleg nincs!*

A szegedi V. kerületben törzsőrmesterré: Szalai József, Tari Kálmán, Bekő Gyula, K. Horváth László, Tar Antal, Hegyes István, Mészáros István, Molnár János II., Kovács István X., Frei Mihály és Suba Ferenc őrmesterek; őrmesterré: Tóth Gyula, Kovács Mihály I. és Vermes Gyula esendőrök.

A miskolci VII. kerületben törzsőrmesterré: Lizák János, Csortán András, Tóth József I., Oczlancz József, Sánta József és Lebó Géza őrmesterek; őrmesterré: Silye Ferenc, Kátana István, Nagy Árpád, Török István és Morvai János esendőrök.

Házasságot kötöttek: a budapesti I. kerületben: Nagy János I. törzsőrmester Gyüre Erzsébettel Nagykátán, Kuti József tiszthelyettes Farkas Rozáliával Szolnokon; a székesfehérvári II. kerületben: Horváth József V. tiszthelyettes Hartl Annával Mór községben; a pécsi IV. kerületben: Feneke István tiszthelyettes Gasparics Mária özvegyvel Nagyatádon; a debreceni VI. kerületben: Vas József törzsőrmester Dézsi Ilonával Hajdubagason, Komáromi Sándor törzsőrmester Kovács Erzsébettel Balkány községben; a miskolci VII. kerületben: Stempek Ferenc tiszthelyettes Holovénkó Juliánával Alsóbereckiben.

Véglegesítették: a budapesti I. kerületben Fehér Ferenc, Harmath Zsigmond, Basa Alajos, Horváth József, Takács István, Polgár Lajos, Csik Mihály és Acsádi Mihály próbaesendőrök.

Csendőrségi Közlöny 16. szám. Személyes ügyek: Adományoztatott a III. osztályú tiszti szolgálati jel: Perényi Géza és vitéz Szentpéteri János századosoknak; továbbá dr. Szücs István, dr. Gergely Sándor, Ringbauer Győző, Geyer József és Bodoky László őrnagyoknak. — Nyugállományba helyezettek: Kovalovszky Oszkár pécsi IV. és Molnár Károly budapesti I. kerületbeli gazdasági századosok. Ideiglenes nyugállományba helyezettek: Tóth János IV. miskolci VII. és Zsigó József budapesti I. kerületbeli tiszthelyettesek. — Ideiglenes nyugállományba meghagyattak: Butyka Mihály budapesti I., Kiss János debreceni VI. és Kamuli Lajos debreceni VI. kerület állományába tartozó ideiglenesen nyugdíjazott tiszthelyettesek. — Szabályrendeletek: a 45904—eln. VI.—c. 1931. számú belügyminiszteri körrendelet az 1931. évi III. t.-c. alapján szerkesztendő minősítvényi beadvány kitöltésére nézve intézkedik; a 45.980—eln. VI.—c. 1931. számú belügyminiszteri körrendelet a Szut. helyesbítését rendeli el; a 223.207/VL.—c. 1931. számú belügyminiszteri körrendelet az útlevelkéremlerekre vonatkozó régi rendeletet módosítja; a 194.823—1931. B. M. számú belügyminiszteri körrendelet az autóbusszoknak a községek és városok átkelési útszakaszain való sebességét szabályozza; a 149.362—1931. XIV. számú kereskedelemügyi miniszteri körrendelet a vámelőjegyzési eljárásban kezelt boroshordóknál az úrtartalom és tarsúly belföldön való jelzésének mellőzése tárgyában 1928. évben kiadott kereskedelemügyi miniszteri rendelet hatálya alá eső borkereskedelmi vállalatoknak hivatalos jegyzékét; a 83.798—X. 5. 1931. számú kereskedelemügyi miniszteri rendelet kivonata a rádiórendelet kiegészítését tartalmazza; a 138.727—1931. számú kereskedelemügyi miniszteri körrendelet az ammoniákkal, kénessavval vagy szénsavval működő nagyobb hűtőberendezéseket üzemben tartó ipartelepekre vonatkozó óvszabályokat írja elő; a 142.151—1931. számú kereskedelemügyi miniszteri körrendelet az iparfelügyelők ellenőrzés alá tartozó telepeken levő kazánok, valamint jólvezető anyagokból készült tartályok és egyéb berendezési tárgyak belsejében, továbbá nyirkos és párás, nedves vagy átázott helyiségekben használt, hordozható vezetékkel ellátott villamos kizilámpákkal és szerzőmunkásokkal dolgozó munkásoknak villamosáram által okozott balesetek elleni védelmére vonatkozó rendeletet tartalmazza; a 147.363—1931. számú kereskedelemügyi miniszteri rendelet kivonata a „cukrászda” üzletmegjelölés használatát szabályozza; a 147.903—1931. számú kereskedelemügyi miniszteri rendelet kivonata a nyílt árusítási üzletekben a fagyalt árusítását szabályozza.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. — A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tevényt beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnyomtatni. — Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válasz-bélyeggel ellátott borítékot mellékel. — A közleményeket kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kézirattal nem foglalkozunk. — Tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál bosszabb kéziratot csak előzetes megegyezés után fogadunk el. — A cikkeket mi korrigáljuk, korrektúralevonatot csak kivételes esetekben adunk. — Szerzőink különnyomataikat közzétenni a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 111.) szívcskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. — Szerkesztői üzenetben mindenkinek válaszolunk, de a kérdező teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel. — Névtelen levélre nem válaszolunk. — Kéziratok sorsáról csak szerkesztői üzenetben adunk választ. — Aki levelet ír, vagy közleményt küld be nekünk, kísérvje figyelemmel a szerkesztői üzeneteket. — Levelet nem írunk, bélyeget tehát felesleges beküldeni. — Jellegűleg legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy ötéjgyű számot választani. Annak, aki jelégét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. — Közérdekű kérdésekre a „Csendőr Lekszikon” rovatban adunk választ. — Előfizetni csak legalább félévre lehet. — Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. — Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekkszámájára befizetni. — A szerkesztők a szerkesztőségben ünnepnapok kivételével 15—18 óráig találhatók. Szolgálati beosztási helyeiken a lap ügyeivel nem foglalkoznak. — A lap részére szánt közleményeket, leveleket stb. nem a szerkesztők nevére, hanem a szerkesztőségnek kell címezni, így: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bösörményi-út 21. szám.”

Családfa. Neve valószínűleg elírásból alakult így. Hogy eredetileg hogyan írták, arra úgy lehet rájönni, ha visszamenőleg beszerzi apja, nagyapja, szép-, esetleg déd- és ükapja keresztleveleit és házasságleveleit. Ehhez természetesen tudnia kell határozottan azt, hogy apja, nagyapja, szépapja stb. hol születtek, hol házasodtak meg s akkor az ottani lelkészi hivataltól kell kérnie a kereszt- és házasságlevelek hiteles másolatát. Nagyapja keresztelési adatainál meg lesz említve, hogy nagyapjának kik voltak a szülei, sokszor az is meg van említve, hogy a szülők hova valók és így nyomról nyomra indulva, kell visszafelé beszerezni a kereszt- és házasságleveleket; sokszor jó a halotti leveleket is beszerezni, mert azokban inkább megtalálható az elhalt egyén illetősége. Ha a beszerzett kereszt- és házasságlevelek alapján határozottan kitűnik, hogy ősei hol tartózkodtak állan-

CSENDŐRSÉGI SZÁLLÍTÓ!

REFORM Ruházati Rt. Budapest, VI, Vilmos császár út 5. (TELEFON: Automata 130-96, 132-96)

ÁLLANDÓ DÚS VÁLASZTÉK:

Kész női, férfi és gyermek tavaszi és átmeneti kabátokban, öltönyökben, női ruhákban, fehérneműekben, szövet-, selyem-, bélés- és divatőruban, ág- és asztalneműekben, paplanokban, takarókban, szőnyegekben, kötött- és szövöttárúknban, stb., stb.

VIDÉKI RENDELÉSEKET AZNAP ELINTÉZÜNK!

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET!

dóan, több évtizeden keresztül, csak akkor fordulhat a család nemesi voltára vonatkozó bővebb adatokért az illetékes vármegyei levéltárhoz. Eddigi adataiból az tűnik ki, hogy ősei hajdumegyeiek, így a családra vonatkozó bővebb adatokat a Debrecenben levő vármegyei levéltárban kell keresgetnie. Levele szerint nagyatyja Hajduböszörményből Eszlárra költözött s itt valószínűleg meg is halt, így — ha Eszláron halt meg — legelőször az eszlári lelkészi hivataltól kell kérnie nagyatyja halotti levelét, mert abban megtalálja, hol született a nagyapja. Ha a halotti levélben nem volna megemlítve, hol született, akkor meg kell próbálni beszerezni nagyapja házassági levelét is s csak azután a nagyapja, szépapja stb-iek keresztlevelét. Nagyatyja talán 1895 után halt meg, akkor a halotti bizonyítványát az eszlári állami anyakönyvi hivataltól kérje, mert az állami anyakönyvekben minden szükséges adat megvan.

Helyesbítés. A Szut.-ot eddig a következő rendeletek helyesbítették: 1. 45.264/eln. VI. c. 1928. (Cs. K. 5/1928.); 2. 45.950/eln. VI. c. 1928. (Cs. K. 15/1928.); 3. 46.287/eln. VI. c. 1928. (Cs. K. 21/1928.); 4. 45.114/eln. VI. c. 1930. (Cs. K. 4/1930.); 5. 46.188/eln. VI. c. 1930. (Cs. K. 22/1930.); 6. 45.245/eln. VI. c. 1931. (Cs. K. 6/1931.); 7. 45.980/eln. VI. c. 1931. (Cs. K. 16/1931.). — A Csüsz.-t: 1. 120.536/eln. V. c. 1927. (Cs. K. 12/1927.); 2. 121.470/eln. VI. c. 1927. (Cs. K. 22/1927.); 3. 46.001/eln. VI. c. 1928. (Cs. K. 15/1928.); 4. 46.164/eln. VI. c. 1928. (Cs. K. 21/1928.); 5. 45.120/eln. VI. c. 1930. (Cs. K. 4/1930.); 6. 46.189/eln. VI. c. 1930. (Cs. K. 22/1930.); 7. 45.160/eln. VI. c. 1931. (Cs. K. 6/1931.); és 8. 45.316/eln. VI. c. 1931. (Cs. K. 10/1931.).

R. B. prbcs., Makó. A csendörlegénységi állományba csak a katonai kiképzésben részesült egyéneket lehet felvenni (1931. évi III. t.-c. 19. §. 1. bekezdése). Öccse ennek a feltételnek néhány hónap múlva már megfelelt, jelenleg azonban a csendőrséghez egyáltalán nincs felvétel s erre belátható időn belül nem nyílik lehetőség. Különben még nagyon fiatal, nyugodtan várhat, míg a felvételek újra megkezdődnek. Mondja meg neki, hogy addig is igyekezzék (minél jobb katonává fejlődni, mert ennek a csendőrségnél is nagy hasznát fogja venni egész szolgálati ideje alatt).

Rózsa. Jelentse örskihallgatáson az ügyet, bár ezen az alapon teljesen reménytelennek látunk már most minden kísérletet. Nem lehetetlen azonban, hogy talán más úton-módon találjanak az eljárói valami megoldást. A vizsgálójegyzőkönyvet mindenestre csatolni kell a felterjesztéshez és mindazt be kell jelenteni, ami ebben az ügyben annakidején történt, úgy, ahogyan a levelében nekünk megírta. Hogy lehetett ilyen dologgal egy évtizednél is hosszabb ideig várni?

1916. Nem szerepel a nyilvántartásban.

Zöld levél. Ha az unokahúgát akarja feleségül venni, akkor az igazságügyminiszter úrtól kell diszpenzációt kérniök. Ez teljesen magánügy, a csendőrség szempontjából a nősülési kérvény sorsát egyáltalán nem érinti.

H. L. detektiv, Szekszárd. Levélben senkinek sem adunk választ, a levélhez mellékelt 20 f bélyeget lapunk javára bevételeztük. Tessék figyelemmel kísérni lekszikon rovatunkat, a kérésekre ott válaszolunk valamelyik közelebbi számunkban.

F. J. tiszthelyettes, Kőszeg. A folyó évi 3. sz. Csendőrségi Közlönyben közzétett 63.410/1—1930. VI. a. sz. B. M. körrendelet 1. §-a értelmében magyar állampolgárok állandó lakóhelyüknek végleges, vagy három hónapon túl terjedő megváltoztatását kötelesek bejelenteni. Ha tehát valaki — aki magyar állampolgár — állandó lakóhelyét 3 hónapon túl nem terjedő időre változtatja meg, bejelentési kötelezettség nem terheli. A levelében említett esetben szabálytalanságot senki sem követett el.

Darvashalom. Az iratcsomózásról mai számunkban cikket közlünk, ott megtalálja kérdésére is a tájékoztatást.

Lesz még Nagymagyarország. Útmesteri tanfolyamot a kereskedelemügyi miniszter úr évenként egyszer állít fel: február 1-én. Előzetesen a Budapesti Közlönyben jelenik meg a pályázati felhívás a feltételekkel együtt. Az igényjogosultsági igazolvány tekintetében olvassa el a folyó évi 6. sz. Csendőrségi Közlönyben kihirdetett 1931. évi III. t.-c. I. rész 1. pontját.

V. A. őrm., Pocsaj. Derék dolog, hogy ilyen gyorsan megtanult gépen írni, már csak ezért is megérdemelte a jutalmat, de egyébként is rászolgált.

Térkép. Nősülési kérvényeket újból be lehet adni, az eddigi feltételek azonban szigorúbbak, mert a legkisebb korhatár a 30. életév. Természetesen legalább őrmesteri rendfokozat és „jó” minősültség is kell hozzá. Ebben a formában tehát nem kacska a hír.

Reptér. Dr. Mondada Jenő őrnagy-hadbíró 1929-ben meghalt. A másik két úr címét hogyan keressük meg, ha a nevüket sem tudja megmondani? Hasonló rendfokozatúak sokan vannak s ha a nevek ismeretlenek, akkor is hiábavaló munkát végeznénk, ha az egész hadbírói kar névsorát közölnök önnel.

Celldömölk. A volt nyitrai 14. honvédegyezred iratárát a győri népgondozó kirendeltségnél őrzik.

Kecskemét. Vitéz Bodor Sándor alezredes címe: M. kir. „Báthori István” 7. honvéd kerékpáros zászlóalj, Salgótarján.

Antracén. Az okmányok csak annyit bizonyítanak, hogy a család nemesi szabadságban élt, de már ez is valami. Okmányai között a legfontosabb a 2. sz., hibája azonban ennek is az, hogy annak idején nem az illetékes hatóság (vármegye) állította ki. Ha az 1848 előtti időkből még egy okmányt tudna beszerezni — az illető vármegyei levéltárban esetleg van adat — vagy a családnak megvolna az eredeti adománylevele, akkor menne a dolog. A régi Háromszék vármegye levéltára Sepsiszentgyörgyön van, írjon Csutak Vilmos igazgató úrnak, kérje, hogy kutasson a családi okmányai után s ha talál ftyet, küldjön önnek hiteles másolatot. Ez természetesen pénzbe kerül, írja meg tehát a nevezett úrnak részletesen, hogy mi a kívánsága s előre kérdezze meg tőle: mit kíván a kutatásért és a másolatokért. Tapasztalataink szerint ez 200—250 pengőbe bele fog kerülni. Az Országos Levéltárban fekvő iratokból kitűnik, hogy 1870-ben Balika (így írva!) György fiai: József és István s ezeknek névrokona Balika Mihály (Sárfalva) nemességüket beigazolták. (1635, Sárfalva.) Okmányait postán visszaküldtük.

Vitatkozók. Már hogyné volna szabad a csendörnek udvarolnia! Ezen a téren korlátlanok a jogok rendfokozatra, korra és minősítésre való tekintet nélkül, az a kérdés csupán: ajánlatos-e, illetve kinek ajánlatos és kinek nem az? Eltekintve attól, hogy manapság mindenképpen kockázatos időtöltés ez, komoly ember nem is gondol rá addig, amíg a nősülés lehetősége megfogható közelségben nincsen. A csendörnél pedig ezt az az időpont jelenti, amikor a nősülési kérvény beadhatásának a feltételeit már rövidesen — néhány hónap, egy félév múlva — fel tudja mutatni. Három-négy vagy több évre is előre lekötöni magát a csendörnek, ez bizony nem okos dolog, de nem is egészen lelkiismeretes eljárás, mert ugyanakkor lekötöti a leányt is, akitől így elveheti a soha vissza nem adható, legszebb fiatal éveket. El tudunk ugyan képzelni regénybeillő szerelmeket, amelyek szívósan dacolnak a tűnő évekkkel, de valami keserű, fanyar íze van azért ennek is. Mi azt ajánljuk: ne kösse le magát a csendör évekre. De ha már megteszi, az ő dolga, a bajtársainak ehhez az ő magánügyéhez semmi közük sincsen és ha néhány jóakaró bajtársi szóra is megmarad elhatározása mellett, tartsa azt mindenki tiszteletben.

BÜTOR

tartós, modern kivitelben, kényelmes részlet-felvezetésre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÚTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

PUCH és eredeti **STEYR**
WAFFENRAD

a m. kir. csendőrségnél 30 év óta
bevezetett

VILÁGMÁRKÁS KERÉKPÁROK!

Kedvező részletre. Gyári fiók: **BPEST, VI., LISZT FERENC-TÉR 9.**

Háborús. Vitéz Zythavai Bobest Mátyás ny. tábornok címe: Budapest, II., Margit-körút 41. sz. Kitüntetéseknek nem járunk utána, érdemleges hasznát ennek úgysem venné. Tényleges vagy volt előjárókhöz, illetve feljebbvalókhöz írt levélhez válaszbélyeget ne csatoljon.

K. P. törm., Kemence. 1. A Szut. 330. pontjának a 9. alpontjában meghatározott feltételek a példájában fennfornognak, a fegyverhasználat tehát elméletileg jogosnak mondható. 2. A hivatkozott pont és alpont utolsó bekezdése szerint olyan személyek és járóművek ellen, amelyek már túljutottak az ország határán, semmi esetre sincs helye a fegyverhasználatnak. A csendőr szidalmazása egymagában különben sem lehet alapja fegyverhasználatnak. 3. Ha magyar területen tör énik, el kell őket fogni, mert a határt átlépék s mert a levélben tárgyalt súlyos büntetendő cselekményen kapta őket tetten a járőr. Csodálkozunk, hogy még ilyen eshetőségre is tanácsot kér, azt már igazán tudnia kell minden magyar csendőrnek, mit kell ilyenkor tenni.

A labdarugás vége.

(Pályázat.)

Szemerjés községben július hó 12-én délután a labdarúgó-mérkőzés után, annak öröme, hogy a helyi csapat a vargyasiakat megverte, a nyertes csapat tagjai ugyanannyi lányal, abányan ők voltak, a Szövetkezet kerthelyiségébe tértek be -- s a győzelem öröme söröket reudeltek. Fejünkint egy, összesen tehát huszonkét pohár sört fogyasztottak. Közben jókedvük kerekedett s 19 órakor a rádió cigányzene mellett táncra kerekedtek és pedig Sajtos Péter kezdeményezésére, aki a táncot Szende Julissal, Oles Mátyás kapusnak a menyasszonyával, kezdte meg. A kapus nem jó szemmel nézte Sajtos és a menyasszonya táncát, do botrányt nem akart s így eltávozott. Közben a rádióban a cigányzene véget ért s a táncot az üzletvezető gramofónjának zenéjére folytatták. Helytelen kezelés következtében azonban egy gramofónlemez eltört s erre az üzletvezető a gramofont elvitte. Ebből éles szóváltás keletkezett, minck következményeképp Sajtos az üzletvezetőt, testisértés okozása nélkül ugyan, de azért alaposan elverte. E verekedésre a többiek szétszaladtak s a Szövetkezettől nem messze találkoztak Oles Mátyással, aki egy hatalmas cserfakaróval Sajtos Pétert akarta megverni, mert a menyasszonyával táncolt. Barátai azonban feltartóztatták és hazaküldték. Oles haza is ment.

Ezek után a labdarúgók és a leányok közül többen visszamentek a Szövetkezet udvarába, Sajtos Pétert már nem találták ott. Távozását azért nem vették észre, mert lakását a Szövetkezettől csak egy kerítés választotta el és Sajtos az azon lévő kis kapun távozott. Ahogy az udvaron nézelődtek, a Szövetkezet ajtajában megjelent János gazda, a Szövetkezet vezetője. Szende Julis gúnyosan rászólt: „No, János bácsi, megérte a lemez azt, amit Pétertől kaptál?” János gazdát e gúnyos megjegyzésre előntötte a düh, kihozott az üzlethől egy kaszát s a kis kapun átrohant Sajtosékhoz, ahol különben albréletben lakott. Sajtos Péter éppen a lovakat etette s ahogy meglátta a dühöngő János gazdát, az istállóba menekült s annak az ajtaját magára zárta. János gazda az ajtót nem tudta kinyitni, dühében a kaszát az ajtóba vágta s eltávozott.

Szende Julis erre úgy megijedt, hogy a csendőrökért szaladt.

Kit és milyen büntetendő cselekmény gyanúja terhel. A választ a megfelelő ű-okra való hivatkozás mellett alaposan meg kell indokolni.

Pályázatot csak a csendőrség legénységi egyéneitől fogadunk el. Határidő szeptember 20. A legjobb munkát szép gyöngyház-üngyujtóval jutalmazzuk. Az eredményt az október 1-i számunkban közöljük.

Megfejtés.

A folyó évi 22. számunkban közölt „Távolsági Kimutató” pályázatunk megfejtésére több lehetőség van. Alább mindkét őrzárattól közlünk egy helyes megfejtést, mely szerint Tusnádfürdön mindkét járőr egyidőben fordul meg s az idegenek ellenőrzésére egy óra áll rendelkezésükre.

1. számú őrzáratt.

1. Madéfalva	2.5 km
4. Csikmadaras	2.7 km
5. Kozmási dülő	4.2 km
8. Menasági v. állomás	6.2 km
13. Apácaháza	5.9 km
2. Madarasi puszta	4.3 km
12. Vaslábi szénégetők	6.0 km
7. Tusnádfürdő	3.6 km
1. Madéfalva	
Osszesen:	35.4 km

E távolság után illetékes . . . . . 27 ó. 30 p.
Hozzáadva a tereptárgyak leportyázásá-
sára szükséges időt és pedig Csik-
madaras . . . . . 1 ó. — p.
Tusnádfürdő . . . . . 1 ó. — p.
Vaslábi szénégetők . . . . . — ó. 30 p.

Az őrzáratt tartama: 30 ó. — p.

2. számú őrzáratt.

1. Madéfalva	2.6 km
3. Karcagfalvi híd	4.6 km
9. Kökert	6.0 km
14. Gyilkostó	4.5 km
11. Csobányos	6.4 km
6. Szt. Simoni erdőörh.	4.8 km
10. Lóbérc	4.4 km
7. Tusnádfürdő	3.6 km
1. Madéfalva	
Osszesen:	36.9 km

E távolság után illetékes . . . . . 29 óra.
Hozzáadva a tereptárgyak leportyázására
szükséges időt, és pedig
Tusnádfürdő . . . . . 1 óra.

Az őrzáratt tartama: 30 óra.

Beérkezett 63 pályázat. Helyesen fejtették meg a következők: *Bugyi* István csendőr (Karancskeszi), *Dömötör* Imre örm. (Tata), *Sipos* Imre törm. (Nagybátony), *Kocsis* Boldizsár törm. (Nagycenk), *Mizsó* Lajos örm. (Ragály), *Göndör* Lajos törm. (Pápa), *Marton* Mihály th. (Szombathely), *Láng* Gusztáv örm. (Verpelét), *Vasi* Ferenc csendőr (Tata), *Virág* Béla csendőr (Tata), *Csap* Mihály csendőr (Szeghalom), *Gödrö* József th. (Erdőtelek), *Horváth* János örm. (Nádasdladány), *Nagy* József örm. (Toponár), *Moser* Mátyás törm. (Bánokszentgyörgy), *Juhász* József csendőr (Debrecen), *Koncz* István th. (Szolnok), *Zsinkó* Sándor örm. (Véménd), *Feszt* Ferenc csendőr (Erdőtelek), *Kalcsó* István csendőr (Sükösd), *Veres* Lajos törm. (Újhuta), *Herczeg* József örm. (Szombathely). Egy pályázat aláírás és keltezés nélkül érkezett hozzánk s bár a megfejtés helyes, a sorsolásban nem vehetett részt.

A szerkesztőségünkben megejtett sorsolás során a pályadíj kitűzött szép utazóböröndöt Nagy József örmester (Toponár) nyerte el. Elküldöttük a címére.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.

Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

HALÁSZ GYULA úri szabósága és m. kir. egyenruházati és felszerelési intézete
BUDAPEST, IV., APPONYI-TÉR 1. FÉLEMELET.
(Kir. bérpalota)

CSENDŐRSÉGI DOLMANYOK SPECIÁLIS KÉSZÍTŐJE. — Tel.: Aut. 833-39. Alapítási év: 1915. Ezüstkoszorús mester.